Euroopan yhteisöjen
virallinen lehti

ISSN 1024–302X

C 288

38. vuosikerta

30. lokakuuta 1995

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero | Sisältö | Sivu

I *Tiedonantoja*

Neuvosto

95/C 288/01 Neuvoston 29 päivänä kesäkuuta 1995 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen vahvistama yhteinen kanta (EY) N:o 19/95 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin antamiseksi kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 1

95/C 288/02 Neuvoston 10 päivänä heinäkuuta 1995 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen vahvistama yhteinen kanta (EY) N:o 20/95 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin antamiseksi tietokantojen oikeudellisesta suojasta 14

95/C 288/03 Neuvoston 5 päivänä syyskuuta 1995 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen vahvistama yhteinen kanta (EY) N:o 21/95 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin antamiseksi direktiivin 89/647/ETY muuttamiseksi siltä osin kuin se koskee sopimukseen perustuvan nettoutuksen viranomaishyväksyntää 30

I

(Tiedonantoja)

NEUVOSTO

NEUVOSTON 29 PÄIVÄNA KESÄKUUTA 1995 VAHVISTAMA YHTEINEN KANTA (EY) N:o 19/95

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/. . ./EY antamiseksi kuluttajansuojasta etäsopimuksissa

(95/C 288/01)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen([1]),

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon([2]),

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä([3]),

sekä katsovat, että

1) sisämarkkinoiden tavoitteiden toteuttamisen puitteissa on tärkeää toteuttaa toimenpiteet, joiden tarkoituksena on näiden markkinoiden asteittainen vahvistaminen,

2) tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus ei koske ainoastaan elinkeinona harjoitettua kauppaa vaan myös yksityishenkilöitä; se tarkoittaa myös, että kuluttajien olisi voitava hankkia toisessa jäsenvaltiossa tarjolla olevia tavaroita ja palveluja samoin edellytyksin kuin tämän valtion väestö,

3) kuten muun muassa komission neuvostolle antamassa tiedonannossa "Kohti jakelun sisämarkkinoita" todetaan, rajojen yli tapahtuva etämyynti saattaa olla kuluttajille sisämarkkinoiden toteutumisen tärkeimpiä konkreettisia ilmenemismuotoja; sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta on välttämätöntä, että kuluttajat voivat ottaa yhteyttä maansa ulkopuolella olevaan yritykseen, vaikka yrityksellä olisi tytäryhtiö kuluttajan asuinmaassa,

4) uusien tekniikoiden käyttöön ottaminen antaa kuluttajien käyttöön moninkertaisen määrän välineitä, joiden avulla he saavat tiedot kaikkialla yhteisössä tehdyistä tarjouksista ja joiden avulla he voivat tehdä tilauksensa; eräät jäsenvaltiot ovat jo ottaneet käyttöön erilaisia tai poikkeavia kuluttajansuojaan etämyyntinä liittyviä määräyksiä, mikä on vaikuttanut kielteisesti yritysten väliseen kilpailuun yhteismarkkinoilla; yhteisössä on tämän vuoksi tarpeen luoda vähimmäismäärä yhteisiä sääntöjä tällä alalla,

5) neuvoston 14 päivänä huhtikuuta 1975 antaman päätöslauselman liitteen Euroopan talousyhteisön alustavaa kuluttajansuoja- ja tiedotusohjelmaa([4]) koskevissa 18 ja 19 kohdassa korostetaan tarvetta suojella tavaroiden tai palvelujen ostajia siltä, että heiltä vaaditaan maksua tavaroista, joita he eivät ole tilanneet, sekä hyökkääviltä myyntimenetelmiltä,

([1]) EYVL N:o C 156, 23.6.1992, s. 14
([2]) EYVL N:o C 19, 25.1.1993, s. 111
([3]) Euroopan parlamentin lausunto 26 päivänä toukokuuta 1993 (EYVL N:o C 176, 28.6.1993, s. 95), neuvoston yhteinen kanta 29 päivänä kesäkuuta 1995 ja Euroopan parlamentin päätös (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

([4]) EYVL N:o C 92, 25.4.1975, s. 1

6) komission neuvostolle antaman tiedonannon "Uusi sysäys kuluttajansuojapolitiikalle", joka hyväksyttiin 23 päivänä kesäkuuta 1986 annetussa neuvoston päätöslauselmassa([1]), 33 kohdassa komissio esitti ehdotuksensa uuden tietotekniikan käytöstä, jonka avulla kuluttajat voivat kotoaan lähettää tilaukset elinkeinonharjoittajalle,

7) 9 päivänä marraskuuta 1989 antamassaan kuluttajansuojapolitiikan tavoitteiden etusijajärjestyksen uudelleenasettamista koskevassa päätöslauselmassa([2]) neuvosto kehottaa komissiota keskittymään toiminnassaan erityisesti mainitun päätöslauselman liitteessä tarkoitettuihin aloihin; kyseisessä liitteessä mainitaan etämyynnin mahdollistavat uudet tekniikat; komissio on toiminut tämän päätöslauselman mukaisesti hyväksymällä "kolmivuotisen Euroopan talousyhteisön kuluttajansuojapolitiikan toimintaohjelman (1990–1992)", ja kyseisen ohjelman tavoitteena on asiaa koskeva direktiivi,

8) etäsopimuksissa käytettävistä kielistä päättäminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan,

9) etäsopimukselle on ominaista, että siinä käytetään yhtä tai useampaa etäviestintävälinettä; näitä tapoja käytetään järjestetyssä etämyynti- tai etäpalvelutarjontamenetelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja olisivat yhtä aikaa läsnä; näiden viestintävälineiden jatkuvan kehityksen johdosta tyhjentävä luettelointi on mahdotonta, mutta on tarpeen määritellä periaatteet, jotka koskevat myös toistaiseksi vähän käytettyjä viestintävälineitä,

10) kyseisten viestintävälineiden käyttö ei saa johtaa kuluttajalle toimitettavan tiedon vähenemiseen; sen vuoksi on aiheellista määritellä, mitkä tiedot on pakko toimittaa kuluttajalle käytettävästä viestintävälineestä riippumatta; välitettyjen tietojen on myös oltava sopusoinnussa muiden asiaankuuluvien yhteisön sääntöjen, ja erityisesti 10 päivänä syyskuuta 1984 harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 84/450/ETY([3]) kanssa,

11) tiettyjä sähköisiä viestintävälineitä käyttäen levitetty tieto voi usein kadota, jos sen vastaanotossa ei käytetä välinettä, jolla se säilyisi; siksi on tarpeen, että kuluttaja vastaanottaa sopimuksen täyttämisen edellyttämät tiedot ajoissa kirjallisina,

12) kuluttajalla ei ole mahdollisuutta konkreettisesti nähdä tuotetta tai tutustua palvelun ominaisuuksiin ennen sopimuksen tekoa; on syytä tarvittaessa varmistaa oikeus sopimuksen peruuttamiseen; jäsenvaltioille kuuluu määritellä peruuttamisoikeuden käyttämisen muut yksityiskohtaiset edellytykset ja säännöt,

13) on myös tarpeen asettaa sopimuksen täyttämiselle määräaika, ellei sitä ole asetettu jo tilaushetkellä,

14) ei voida sallia myynninedistämistekniikkaa, jonka mukaisesti tuote lähetetään tai palvelu suoritetaan maksua vastaan kuluttajalle ilman, että tämän kanssa olisi asiasta nimenomaisesti sovittu — etenkään tapauksissa, joissa kyse ei ole korvaavan tuotteen toimittamisesta,

(15) ottaen huomioon 4 päivänä marraskuuta 1950 tehdyn Euroopan yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta 8 ja 10 artiklassa vahvistetut periaatteet, olisi kuluttajille taattava oikeus yksityiselämän suojeluun ja suojautumiseen erityisesti tietyiltä poikkeuksellisen häiritseviltä viestintätavoilta, ja että tämän johdosta on syytä määrittää tarkat rajat sellaisten viestintätapojen käytölle,

16) komission kuluttajansuojaa etäsopimuksissa koskevista käyttäytymissäännöistä 7 päivänä huhtikuuta 1992 antaman suosituksen (92/295/ETY)([4]) mukaan on suotavaa, että tämän direktiivin sisältämiä sitovia perussääntöjä täydennetään alan ammattilaisten vapaaehtoisilla määräyksillä, joista muodostuu hyväksytty käyttäytymistapa,

17) tämän direktiivin määräysten noudattamatta jättäminen saattaa aiheuttaa vahinkoa kuluttajalle, mutta myös kilpailijoille; näin ollen on annettava säännökset, jotka oikeuttavat julkiset elimet tai niiden edustajat tai kuluttajansuojajärjestöt, joiden laillisena tehtävänä kansallisen lainsäädännön mukaan on kuluttajien suojaaminen, tai ammattijärjestöt, joilla on lain mukaan oikeus toimia, valvomaan sen soveltamista,

([1]) EYVL N:o C 167, 5.7.1986, s. 1
([2]) EYVL N:o C 294, 22.11.1989, s. 1
([3]) EYVL N:o L 250, 19.9.1984, s. 17
([4]) EYVL N:o L 156, 10.6.1992, s. 21

18) uusia viestintävälineitä käytettäessä tekniikka ei voi olla kuluttajan valvonnassa; näin ollen olisi säädettävä, että todistustaakka voi olla toimittajalla,

19) tietyissä tapauksissa on olemassa vaara, että kuluttaja jää vaille tämän direktiivin antamaa suojaa, jos sopimuksessa on sovellettavaksi lainsäädännöksi määritetty kolmannen maan lainsäädäntö; tämän vuoksi olisi tässä direktiivissä annettava säännökset, joiden tarkoituksena on välttyä tältä vaaralta, ja

20) jäsenvaltio voi yleisen edun nimissä kieltää alueellaan tiettyjen tuotteiden ja palvelujen etäsopimuksina tapahtuvan kaupan pitämisen; tämän kieltämisen on tapahduttava yhteisön sääntöjä noudattaen, ja tällaisista kielloista on jo säädetty erityisesti lääketuotteiden alalla neuvoston televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 antamassa direktiivissä 89/552/ETY(1) ja neuvoston ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden mainonnasta 31 päivänä maaliskuuta 1992 antamassa direktiivissä 92/28/ETY(2),

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tavoite

Tämän direktiivin tavoitteena on lähentää kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiä etäsopimuksia koskevia jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. "etäsopimuksella" elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä tavaraa tai palvelusta koskevaa sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan järjestämän sellaisen etämyynti- tai palvelutarjontamenetelmän avulla, jossa käytetään yksinomaan yhtä tai useampaa etäviestintävälinettä sopimuksen tekemiseen asti, mukaan lukien sopimuksen tekeminen,

2. "kuluttajalla" luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin alaan kuuluvissa sopimuksissa toimii sellaisessa tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen harjoittamaansa elinkeinoon,

3. "elinkeinonharjoittajalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tämän direktiivin alaan kuuluvissa sopimuksissa harjoittaa elinkeinoaan,

4. "etäviestintävälineellä" välinettä, jota voidaan käyttää elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen tekemiseen ilman, että nämä kaksi osapuolta ovat samaan aikaan paikalla; tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista viestintävälineistä on viitteellinen luettelo liitteessä I,

5. "viestintävälineen toimittajalla" luonnollista henkilöä tai julkista tai yksityistä oikeushenkilöä, joka elinkeinotoiminnassaan tarjoaa elinkeinonharjoittajien käyttöön yhden tai useamman viestintävälineen.

3 artikla

Poikkeukset

1. Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimuksiin, jotka:

— koskevat rahoituspalveluja; tämän direktiivin liitteessä II on näistä palveluista luettelo, joka ei ole tyhjentävä,

— tehdään jakeluautomaattien avulla tai automatisoiduissa liiketiloissa,

— tehdään teletoiminnan harjoittajien kanssa käyttäen maksullisia yleisöpuhelimia,

— tehdään kiinteän omaisuuden rakentamista ja myyntiä varten tai jotka koskevat muita kiinteää omaisuutta koskevia oikeuksia, vuokrausta lukuun ottamatta,

— tehdään huutokaupassa.

2. Jäljempänä 4, 5 ja 6 artiklaa sekä 7 artiklan 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta:

— sopimuksiin, jotka koskevat elintarvikkeiden, juomien tai muiden päivittäiseen kulutukseen tarkoitettujen taloushyödykkeiden toimittamista kuluttajan kotiin, asuinpaikalle tai työpaikalle säännöllisesti kiertävien jakelijoiden avulla,

— majoitus-, kuljetus-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelujen tarjoamista koskeviin sopimuksiin, joissa elinkeinonharjoittaja sitoutuu sopimusta tehtäessä suorittamaan nämä palvelut määrättynä ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa.

(1) EYVL N:o L 298, 17.10.1989, s. 23
(2) EYVL N:o L 113, 30.4.1992, s. 13

4 artikla

Ennakkotiedot

1. Hyvissä ajoin ennen etäsopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

a) elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys,

b) tavaran tai palvelun pääominaisuudet,

c) tavaran tai palvelun hinta veroineen,

d) tarvittaessa toimituskustannukset,

e) maksu-, toimitus- tai suoritusehdot,

f) oikeus sopimuksen peruuttamiseen lukuun ottamatta 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia,

g) etäviestintävälineen kustannus, jos siitä veloitetaan muu kuin perushinta,

h) tarjouksen tai hinnan voimassaoloaika.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot, joiden kaupallisesta tarkoituksesta ei saa olla epäselvyyttä, on annettava selkeinä ja ymmärrettävinä käytettyyn etäviestintävälineeseen soveltuvalla tavalla ja noudattaen erityisesti hyvää kauppatapaa ja alaikäisiä suojaavia periaatteita.

5 artikla

Tietojen kirjallinen vahvistaminen

1. Aikanaan sopimusta täytettäessä ja, kun on kyse tavaran toimittamisesta, viimeistään luovutushetkellä kuluttajan on saatava kirjallinen vahvistus 4 artiklan 1 kohdan a—f alakohdassa mainituille tiedoille, jos näitä tietoja ei ole jo ennen sopimuksen päättämistä toimitettu kuluttajalle kirjallisina tai muulla kuluttajan saatavissa olevalla pysyvällä tavalla.

Kaikissa tapauksissa on annettava:

— 6 artiklassa tarkoitetun peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot ja menettelyohjeet kirjallisina, mukaan lukien 6 artiklan 3 kohdan 1 luetelmakohdassa tarkoitetut tapaukset

— elinkeinonharjoittajan liikkeen käyntiosoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa

— tiedot olemassa olevista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuista

— sopimuksen irtisanomisehdot, jos sopimus on tehty toistaiseksi tai yhtä vuotta pidemmäksi ajaksi.

2. Edellä 1 kohtaa ei sovelleta palveluihin, jotka suoritetaan käyttämällä etäviestintävälinettä, jos nämä palvelut toimitetaan yhdellä kertaa ja jos ne laskuttaa viestintävälineen toimittaja. Kuluttajan on kuitenkin aina saatava tietoonsa elinkeinonharjoittajan liikkeen käyntiosoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa.

6 artikla

Peruuttamisoikeus

1. Etäsopimuksissa kuluttajalle on annettava vähintään seitsemän päivän aika, jonka kuluessa hän saa peruuttaa sopimuksen seuraamuksitta ja syytä ilmoittamatta.

Tätä oikeutta käytettäessä määräaika alkaa:

— tavaroiden osalta päivästä, jolloin kuluttaja on ne vastaanottanut, jos 5 artiklassa tarkoitetut velvoitteet on täytetty,

— palvelujen osalta sopimuksentekopäivästä tai, jos 5 artiklassa säädetyt velvoitteet täytetään sopimuksen teon jälkeen, päivästä, jolloin ne on täytetty, edellyttäen, että määräaika ei tällöin ylitä seuraavassa alakohdassa tarkoitettua kolmen kuukauden aikaa.

Jos elinkeinonharjoittaja ei ole täyttänyt 5 artiklassa tarkoitettuja velvoitteita, määräaika on kolme kuukautta. Tämä määräaika alkaa:

— tavaroiden osalta päivästä, jolloin kuluttaja on ne vastaanottanut

— palvelujen osalta sopimuksentekopäivästä.

Jos 5 artiklassa tarkoitetut tiedot annetaan kolmen kuukauden kuluessa, kuluttajalla on tietojen antohetkestä alkaen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu vähintään seitsemän päivän määräaika.

2. Jos kuluttaja on käyttänyt peruuttamisoikeuttaan tämän artiklan mukaisesti, elinkeinonharjoittajan on palautettava kuluttajalle tämän suorittamat maksut. Maksut on palautettava mahdollisimman pian.

3. Elleivät osapuolet ole toisin sopineet, kuluttaja ei voi käyttää 1 kohdassa säädettyä peruuttamisoikeuttaan sopimuksissa, jotka koskevat:

— sellaisia palveluja, joiden suoritus on kuluttajan suostumuksella aloitettu ennen 1 kohdassa säädetyn seitsemän päivän määräajan päättymistä,

— sellaisten tavaroiden toimittamista ja palvelujen suorittamista, joiden hinta riippuu rahoitusmarkkinoilla

vaihtuvista noteerauksista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa,

— sellaisten tavaroiden toimittamista, jotka on valmistettu kuluttajan määrittelyjen mukaisesti tai jotka ovat ilmeisen henkilökohtaisia tai joita luonteensa vuoksi ei voida palauttaa edelleen myytäväksi tai jotka voivat nopeasti pilaantua tai kulua loppuun,

— ääni- ja kuvatallenteiden, tietotekniikassa käytettävien levykkeiden ja ohjelmien toimitusta,

— sanoma-, aikakaus- ja kuvalehtien toimitusta,

— vedonlyönti- ja arvontapalveluita.

4. Jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä, että jos:

— tavaran tai palvelun hinta rahoitetaan kokonaan tai osittain elinkeinonharjoittajan myöntämällä luotolla; tai

— hinta rahoitetaan kokonaan tai osittain luotolla, jonka kolmas osapuoli myöntää kuluttajalle elinkeinonharjoittajan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella,

luottosopimus peruuntuu seuraamuksitta, jos kuluttaja käyttää peruutusoikeuttaan 1 kohdan mukaisesti.

Jäsenvaltioiden on määritettävä luottosopimuksen peruuttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

7 artikla

Suoritus

1. Jos osapuolet eivät ole toisin sopineet, elinkeinonharjoittajan on toimitettava tilaus viimeistään sitä päivää seuraavana päivänä, jolloin kolmekymmentä päivää on kulunut kuluttajan tilauksen antamisesta elinkeinonharjoittajalle.

2. Jos elinkeinonharjoittaja ei kykene täyttämään sopimusta sen vuoksi, että tilattua tavaraa tai palvelua ei ole, on kuluttajalle ilmoitettava tästä puutteesta ja hänelle on mahdollisimman pian palautettava maksut, jotka hän mahdollisesti on maksanut.

3. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että elinkeinonharjoittaja voi toimittaa kuluttajalle vastaavanlaatuisen ja hintaisen tavaran tai palvelun, jos tällainen mahdollisuus on ennen sopimuksen tekemistä tai sopimusta tehtäessä tai puutteesta ilmoitettaessa esitetty. Peruutusoikeuden käyttämisestä aiheutuvista tavaroiden palauttamiskustannuksista vastaa tässä tapauksessa elinkeinonharjoittaja, ja kuluttajalle on ilmoitettava tästä. Tässä tapauksessa tavaran tai palvelun toimittamista ei voida rinnastaa 9 artiklassa tarkoitettuun toimitukseen, jota ei ole tilattu.

8 artikla

Korttimaksu

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että on olemassa asianmukaiset toimenpiteet, jotta kuluttaja voi:

— pyytää maksun peruuttamista, jos hänen maksukorttiaan on käytetty väärin tämän direktiivin alaan kuuluvissa etäsopimuksissa;

— jos on tapahtunut väärinkäytös, saada hyvityksen maksamistaan maksuista tai niiden palautuksen.

9 artikla

Toimitus, jota ei ole tilattu

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet:

— kieltääkseen kuluttajalle ilman hänen tilaustaan tapahtuvan tavaran toimituksen tai palvelun suorittamisen, jos toimitukseen sisältyy maksuvaatimus;

— vapauttaakseen kuluttajan vastasuorituksesta sellaisesta toimituksesta, jota ei ole tilattu; vastaamatta jättäminen ei tällöin merkitse tarjouksen hyväksymistä.

10 artikla

Tiettyjen etäviestintävälineiden käyttöä koskevat rajoitukset

1. Kuluttajan ennakolta antama suostumus on edellytyksenä, jos elinkeinonharjoittaja käyttää seuraavia välineitä:

— ilman ihmisapua toimiva automaattinen kutsujärjestelmä (kutsuautomaatti),

— faksi (telekopio).

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja etäviestintävälineitä, jos niissä on mahdollisuus yksilölliseen yhteydenpitoon, voi käyttää vain, jos kuluttaja ei ole niitä kieltänyt.

11 artikla

Asian vieminen oikeuteen tai hallinnolliseen käsittelyyn

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin noudattamisen varmistamiseksi kuluttajien etujen mukaisesti on olemassa riittävät ja tehokkaat keinot.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja keinoja voivat olla säännökset, jotka antavat julkisille elimille tai niiden edustajalle tai sellaisille kuluttajien järjestöille, jotka kansallisen lainsäädännön nojalla suojelevat kuluttajien laillisia etuja, tai ammattijärjestöille, joilla on lainmukainen etu toimia, mahdollisuuden viedä asia kansallisen oikeuden mukaisesti tuomioistuimiin tai toimivaltaisten hallinnollisten viranomaisten käsittelyyn varmistaakseen sen, että tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan.

3. a) Jäsenvaltiot voivat säätää, että elinkeinonharjoittajalla voi olla todistustaakka ennakkotietojen antamisesta, kirjallisesta vahvistuksesta, määräaikojen noudattamisesta tai kuluttajan hyväksymisestä.

b) Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta elinkeinonharjoittajat sekä, silloin kun ne kykenevät sen tekemään, viestintävälineen toimittajat lopettavat käytännöt, jotka eivät ole tämän direktiivin säännösten mukaiset.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tämän direktiivin säännösten vapaaehtoisen valvonnan antaminen itsesäätelyelimille ja asian vieminen näille elimille erimielisyyksien ratkaisemiseksi ovat myös keinoja, joista jäsenvaltioiden on säädettävä varmistaakseen tämän direktiivin säännösten noudattamisen.

12 artikla

Säännösten pakottavuus

1. Kuluttaja ei voi luopua oikeuksista, jotka hänelle annetaan saattamalla tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen estämiseksi, että kuluttaja ei saa tässä direktiivissä annettua suojaa sen vuoksi, että sopimukseen päätetään soveltaa kolmannen valtion lakia, jos sopimuksella on läheinen yhteys yhden tai useamman jäsenvaltion alueeseen.

13 artikla

Yhteisön säännöt

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan, jos yhteisön säädöksissä ei ole erityisiä säännöksiä, jotka koskevat tiettyjä etäsopimuksia kokonaisuudessaan.

2. Jos yhteisön erityisissä, tavaroita tai palveluja koskevissa säädöksissä on säännöksiä, jotka liittyvät:

— ennen sopimuksen päättämistä annettaviin tietoihin

— ennakkotiedon kirjalliseen vahvistamiseen

— peruuttamisoikeuteen

— toimituksiin, joita ei ole tilattu

— oikeudelliseen tai hallinnolliseen valitustiehen

— etäviestintävälineiden käytön rajoituksiin

— korttimaksuun

— sopimuksen täyttämiseen,

näitä säännöksiä sovelletaan etäsopimuksiin yksinomaan niiltä osin kuin ne kattavat edellä olevat seikat.

14 artikla

Vähimmäislauseke

Jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa tämän direktiivin kattamista kysymyksistä perustamissopimuksen kanssa yhteensopivia tehokkaampia säännöksiä varmistaakseen kuluttajansuojan korkeamman tason. Näillä säännöksillä jäsenvaltio voi yleisen edun vuoksi kieltää alueellaan tiettyjen tavaroiden tai palvelujen, etenkin lääkkeiden, tarjoamisen etäsopimuksin hankittavaksi ottaen huomioon perustamissopimuksen määräykset.

15 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua direktiivin voimaantulosta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Näissä jäsenvaltioiden antamissa 1 kohdassa tarkoitetuissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä tällainen viittaus. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaus tehdään.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4. Viimeistään kuuden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta, ja liittää siihen tarvittaessa ehdotuksen tämän direktiivin tarkistamisesta.

16 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.*

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty . . .

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puheenjohtaja	*Puheenjohtaja*

LIITE I

2 artiklan kohdassa 3 tarkoitetut viestintävälineet

— painotuote, jossa ei ole osoitetta
— painotuote, jossa on osoite
— vakiokirje
— lehtimainos, jossa on tilauskuponki
— luettelo
— ihmisen käyttämä puhelin
— puhelin, joka ei edellytä käyttäjän toimintaa (soittoautomaatti, audioteksti)
— radio
— näköpuhelin (kuvalla varustettu puhelin)
— videotekstilaite (tietokone, televisioruutu), jota käytetään näppäimistön tai kosketusnäytön avulla
— sähköposti
— telefaksi (telekopio)
— televisio (teleosto, telemyynti)

LIITE II

3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut rahoituspalvelut

— sijoituspalvelut

— vakuutus- ja jälleenvakuutustoimet

— pankkipalvelut

— eläkerahastoihin liittyvät toimet

— termiini- ja optiotoimiin liittyvät palvelut

Nämä palvelut käsittävät erityisesti:

— direktiivin 93/22/ETY liitteessä tarkoitetut sijoituspalvelut(1), yhteissijoitusyritysten tarjoamat palvelut,

— direktiivin 89/646/ETY liitteessä tarkoitetut palvelut, jotka edellyttävät molemminpuolista hyväksyntää(2),

— vakuutus- ja jälleenvakuutustoimiin liittyvät palvelut, joita tarkoitetaan:

  — direktiivin 73/239/ETY(3) 1 artiklassa

  — direktiivin 79/267/ETY(4) liitteessä

  — direktiivissä 64/225/ETY(5)

  — direktiiveissä 92/49/ETY(6) ja 92/96/ETY(7).

(1) EYVL N:o L 141, 11.6.1993, s. 27

(2) EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/30/ETY (EYVL N:o L 110, 28.4.1992, s. 52).

(3) EYVL N:o L 228, 16.8.1973, s. 3, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 92/49/ETY (EYVL N:o L 228, 11.8.1992, s. 1).

(4) EYVL N:o L 63, 13.3.1979, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/619/ETY (EYVL N:o L 330, 29.11.1990, s. 50).

(5) EYVL N:o 56, 4.4.1964, s. 878, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1973 liittymisasiakirjalla.

(6) EYVL N:o L 228, 11.8.1992, s. 1

(7) EYVL N:o L 360, 9.12.1992, s. 1

SUUNNITELMA NEUVOSTON PERUSTELUIKSI

I JOHDANTO

1. Komissio esitti 21 päivänä toukokuuta 1992 ehdotuksen([1]) direktiiviksi kuluttajansuojasta etäsopimuksissa perustamissopimuksen 100 a artiklaan perustuen.

2. Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa([2]) ensimmäisessä käsittelyssä 26 päivänä toukokuuta 1993. Komission antoi 7 päivänä lokakuuta 1993 muutetun ehdotuksen([3]) lausunnon johdosta.

   Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa([4]) 24 päivänä marraskuuta 1993.

3. Neuvosto vahvisti yhteisen kantansa yksimielisesti 29 päivänä kesäkuuta 1995 perustamissopimuksen 189 b artiklan mukaisesti.

II TAVOITE

4. Tämän komission ehdotuksen tavoitteena on lisätä kuluttajansuojaa etäsopimuksissa, erityisesti parantamalla sopimuksen osia koskevia ennakkotietoja, säätämällä oikeudesta peruuttaa sopimus sekä säätämällä hallinnollista ja oikeudellista muutoksenhakua koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä sekä sopimuksen täyttämistä koskevista säännöksistä. Tällä ehdotuksella edistetään näin sisämarkkinoiden toteuttamista tällä alalla.

III YHTEISEN KANNAN ERITTELY

Yleinen huomautus

5. Edellä esitettyä tavoitetta varten ja ottaen huomioon tässä ehdotuksessa tarkoitettujen viestintävälineiden ja markkinoiden erittäin nopea kehittyminen, neuvosto on pyrkinyt varmistamaan kuluttajansuojan korkean tason joukolla säännöksiä, jotka joskus ovat suojaavampia kuin komission tai Euroopan parlamentin suunnittelemat ja jotka ovat mahdollisimman täsmällisiä ja helppoja panna täytäntöön. Neuvosto on näin pyrkinyt noudattamaan toissijaisuusperiaatetta siinä määrin kuin tämän alan yhdenmukaistaminen edellyttää ja ottaen huomioon tehokkaammat säännökset, joita jäsenvaltiot voivat antaa. Säilyttääkseen toimivuuden neuvosto on luopunut suunnitelmasta, joka koski "sopimuksentekokehotusta", sillä se ei osoittautunut soveltuvan etäsopimusten erityiseen tekotapaan.

6. Edellä mainittujen suuntaviivojen pohjalta neuvosto liitti yhteiseen kantaansa sanatarkasti, pääosiltaan tai osittain, komission muutettuun ehdotukseensa liittämät Euroopan parlamentin esittämät muutokset — lukuunottamatta muutoksia n:o 10, 13, 15, 20, 29 (ja n:o 6, joka koskee muutokseen n:o 29 liittyvää johdanto-osan kohtaa) ja n:o 32 (ja 9, joka koskee siihen liittyvää johdanto-osan kohtaa) — sekä muutosta n:o 30, jota ei hyväksytty muutettuun ehdotukseen.

([1]) EYVL N:o C 156, 23.6.1992, s. 14
([2]) EYVL N:o C 176, 28.6.1993, s. 95
([3]) EYVL N:o C 308, 15.11.1993, s. 18
([4]) EYVL N:o C 19, 25.1.1993, s. 111

7. **Erityishuomautukset**

(Jäljempänä olevat viittaukset koskevat muutetun ehdotuksen tekstiä, ellei toisin mainita.)

Neuvosto pani artiklat uuteen, sopimuksen ja sen täyttämiseen johtavien vaiheiden kanssa yhdenmukaiseen järjestykseen sekä teki komission muutettuun ehdotukseen seuraavat muutokset, jotka komissio on hyväksynyt:

i) "Sopimuksentekokehotusta" koskevan suunnitelman (vrt. edellä oleva kohta 5) poisjättäminen teki tarpeelliseksi mukauttaa 1 artiklan, 2 artiklan 1 ja 6 luetelmakohdan (poisto), 4, 5, 6, 10 artiklan, 11 artiklan 1 kohdan ja 14 artiklan 3 kohdan sekä johdanto-osan vastaavilta osin.

Koska viestintävälineitä voidaan käyttää itse sopimuksen tekemiseen, on myös aiheellista puhua koko direktiivissä "etäsopimuksesta" eikä ainoastaan "etäneuvotellusta sopimuksesta".

ii) 2 artikla

Edellä mainittujen mukautusten lisäksi määritelmät on muotoiltu selkeämmin, jotta vältyttäisiin toistoilta ja lähennyttäisiin yhteisön lainsäädännössä käytettäviä muotoiluja. Poistettiin "tilauksen" määritelmä, koska johtuen tämän termin käyttämisestä tässä sen tavanomaisessa merkityksessä, "toimittajan" määritelmä tarkoittaa enää vain henkilöitä, jotka tarjoavat elinkeinonharjoittajien käyttöön viestintävälineet, koska kerran on kyse näiden toiminnan sääntelystä.

Tämä teksti ei kata sopimuksen osittaista täyttämistä, ja kysymys siirretään sen sijaan kansallisen lainsäädännön piiriin (vrt. muutos n:o 11).

iii) 3 artikla

Neuvosto halusi rajoittaa poikkeusten soveltamisalaa, koska ainoastaan yhtä määräysten osaa ei sovelleta sopimuksiin, jotka koskevat päivittäiseen kulutukseen tarkoitettujen hyödykkeiden toimittamista tai "varausta edellyttävien" palveluiden suorittamista (erityisesti, ja kuten parlamentti on toivonut, näitä palveluita ei ole oikeus peruuttaa).

Vaikka neuvosto tunnustaakin kuluttajansuojan tärkeyden rahoituspalveluja koskevissa etäsopimuksissa, neuvosto katsoi, että ottaen huomioon erityispiirteisiin, jotka liittyvät rahoituspalveluihin, joista yhteisön lainsäädännössä on jo monilta osin säännöksiä, sekä kiinteään omaisuuteen (vuokrausta lukuun ottamatta), josta kansallisissa lainsäädännöissä on yksityiskohtaisia säännöksiä, sekä sen seikan, että näitä palveluita tai hyödykkeitä koskevat sopimukset on pääosiltaan jätetty peruuttamisoikeuden ulkopuolelle jo muutetussa ehdotuksessa (12 artikla, 4 kohta, 2 ja 3 luetelmakohta), on parempi jättää([1]) ne soveltamisalan ulkopuolelle.

Huutokauppaa koskevat yksityiskohtaiset käytännön säännöt ja maksullisten yleisöpuhelinten käyttöä koskevien "sopimusten" hetkellinen luonne oikeuttavat myös niiden jättämisen soveltamisalan ulkopuolelle.

([1]) On kuitenkin huomattava, että etäsopimuksen "kytketyt" luottosopimukset kuuluvat edelleenkin etäsopimusta koskevan peruuttamisoikeuden käyttämisen piiriin.

iv) Tiedot (5, 6 ja 11 artikla)

Ottaen huomioon, että tietojen antaminen kuluttajalle on ratkaiseva osa hänen suojeluaan, neuvosto halusi selventää ja muotoilla uudestaan nämä artiklat tehdäkseen eron ennakkotietojen (yhteisen kannan 4 artikla) ja tietojen kirjallisen vahvistamisen (yhteisen kannan 5 artikla) välillä:

— uuden 4 artiklan 1 kohdan g alakohta korvaa 5 artiklan 3 kohdan([1]) ja uuden 4 artiklan 2 kohta korvaa 5 artiklan 1 ja 2 kohdan;

— uusi 5 artikla korva 11 artiklan täsmentäen käsitteen "soveltuvin elinkeinonharjoittaja" (jolle kuluttaja voi tehdä valituksensa).

v) Viestintävälineiden käyttöä koskevat rajoitukset (4 artikla)

Yhteisen kannan 10 artikla täsmentää 4 artiklaa, sillä siinä vältetään tarjoamasta soveltumattomuutensa vuoksi kuvitteellista suojaa ja se koskee ainoastaan viestintävälineitä, "joissa on mahdollisuus yksilölliseen yhteydenpitoon".

Ottaen huomioon, että puhelimeen ("punaiset listat") tai sähköpostiin (käyttökoodi) liittyviä suojatoimia jo oli, että näitä välineitä voidaan "käyttää vain, jos kuluttaja ei ole niitä kieltänyt" ja että ennakolta annettava suostumus koskee jo kutsuautomaatteja, neuvosto ei hyväksynyt puhelinta (lukuun ottamatta kutsuautomaattia) eikä sähköpostia kuluttajan ennakolta antamaa suostumusta edellyttäviin viestintävälineisiin.

vi) Suorittamiseen liittyvät säännökset (8, 9, 10 ja 13 artiklat)

Yhteisen kannan 7 artiklan 1 kohdassa määrätään tilauksen toimitusajasta täsmällisemmin kuin muutetussa ehdotuksessa (tilauksen toimittaminen 30 päivän kuluesssa tilauksen antamisesta, eikä toimittamiseen ryhtyminen 30 päivän kuluessa tilauksen vastaanottamisesta).

Yhteisen kannan 7 artiklan 2 ja 3 kohta käsittää tapaukset, joissa tilattua tavaraa tai palvelua ei ole, sekä "korvaavat" toimitukset.

Yhteisen kannan 9 artiklassa käsitellään toimituksia, joita ei ole tilattu, ja siinä vapautetaan kuluttaja kaikista velvoitteista elinkeinonharjoittajaa kohtaan, ja suljetaan pois kokonaisuudessaan muutetun ehdotuksen 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut ilmaistoimitukset, jota koskeva teksti on niin ollen jätetty pois.

Mitä tulee maksuehtoihin, neuvosto — sen enempää kuin Euroopan parlamenttikaan — ei katsonut aiheelliseksi kieltää ennakkomaksuja, ottaen huomioon tämän typpiseen liiketoimeen elinkeinonharjoittajan kannalta sisältyvät vaaratekijät, eikä hyväksynyt siksi muutetun ehdotuksen 8 artiklaa. Sen sijaan neuvosto vaati elinkeinonharjoittajaa "palauttamaan kuluttajalle tämän suorittamat maksut" peruuttamistapauksessa (yhteisen kannan 6 artiklan 2 kohta), ja jos sopimus jätetään täyttämättä (yhteisen kannan 7 artiklan 2 kohta), muutoksen n:o 30 tarkoituksen mukaisesti ottaen kuitenkin huomioon, että takuujärjestelmän perustaminen sellaisia tapauksia varten, joissa elinkeinonharjoittaja ei kykene täyttämään sopimusta, on kaikkien elinkeinonharjoittajan velvoitteihin verrattuna merkityksellisin kysymys ja sitä on käsiteltävä sellaisena.

([1]) Vahvistaen sitä, koska nyt vaaditaan viestintävälineestä aiheutuvien kustannusten ilmoittamista.

Yhteisen kannan 8 artiklassa käsitellään korttimaksua (13 artikla) ja tarkoitetaan laajemmin erilaisia väärinkäytöksiä etäsopimuksen yhteydessä mutta jätetään avoimeksi hyvitysten maksutavat, mikä voi mahdollistaa erityisesti muutetun ehdotuksen 13 artiklasta poisjätetyn takuujärjestelmän mukaan ottamisen.

vii) Peruuttamisoikeus (12 artikla)

Neuvoston mielestä tätä artiklaa oli selvennettävä, jotta tietojen antamisen (liittyen erityisesti peruuttamisoikeuteen) ja peruuttamisoikeuden käyttämisen välinen yhteys olisi selkeämpi. Tätä tarkoitusta varten lähestymistapa, jota on sovellettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä ostajien suojaamisesta kiinteistöjen osa-aikaisen käyttöoikeuden ostosopimuksen tiettyihin osiin nähden, katsottiin sopivaksi malliksi, ja sen perusteella laadittiin yhteisen kannan 6 artiklan 1 kohta, jotta täytäntöönpantaisiin kolmen kuukauden määräaika, jonka kuluessa puuttuvat tiedot voidaan vielä antaa, sekä 7 päivän varsinainen määräaika, jonka kuluessa sopimus voidaan peruuttaa.

Neuvosto halusi muuttaa tämän artiklan soveltamisalaa, koska sen ulkopuolelle jäävät sopimukset, jotka koskevat:

— palveluita, joiden suoritus on aloitettu kuluttajan suostumuksella (eikä kaikkia sopimuksia, joiden suoritus on aloitettu);

— kiinteää omaisuutta (eikä kaikkia alkuperäisen asiakirjan muodossa olevia sopimuksia);

— ääni- ja kuvatallenteita, levykkeitä ja ohjelmia, sillä ne voidaan kopioida melkein välittömästi;

— sanoma-, aikakaus- ja kuvalehtiä, koska niiden sisältö vanhenee nopeasti;

— vedonlyönti- ja arvontapalveluita, ottaen huomioon niiden erityisen toimintatavan.

Neuvosto ei sen sijaan katsonut aiheelliseksi sulkea pois henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitettuja tuotteita.

viii) Oikeudellinen ja hallinnollinen suoja (14, 16 ja 17 artikla)

Yhteisen kannan 11 artiklassa neuvosto pyrki etupäässä välttämään liian yksityiskohtaista muotoilua, joka ei ehkä vastaisi kaikkia kansallisia oikeusjärjestyksiä, säilyttäen kuitenkin 14 artiklan pääasiat, erityisesti kuluttajansuoja- ja elinkeinojärjestöjen mahdollisuuden toimia, mahdollisuuden todistustaakan kääntämiseen tai vapaaehtoiseen valvontaan.

Yhteisen kannan 12 artiklan 2 kohdassa on täsmennetty kuluttajan edellytykset saada tässä direktiivissä annettua suojaa, jos päätetään soveltaa kolmannen valtion lainsäädäntöä, ja yhteisen kannan 13 artiklassa on selitetty tarkasti tämän direktiivin liittäminen osaksi jo olemassa olevaa yhteisön lainsäädäntöä.

ix) Loppusäännökset (18 ja 19 artikla)

Vähimmäislausekkeeseen (muutetun ehdotuksen 14 artikla) sisältyy tiukempien säännösten muodossa kielto pitää kaupan lääkkeitä ilman, että kieltoa on rajoitettu ainoastaan lääkemääräystä vastaan annettaviin lääkkeisiin (muutos n:o 36 REV).

Koska komission ehdotuksessa annettu määräaika oli jo päättynyt, yhteisessä kannassa on määrättävä kolmen vuoden täytäntöönpanoaika, joka on verrattavissa muiden kuluttajansuojaa koskevien säädösten määräaikoihin.

Lisättiin myös kertomusta ja tarkistamista koskeva lauseke (yhteisen kannan 15 artiklan 4 kohta).

x) Hylätyt säännökset

— Muutos n:o 20 (7 artikla): tämän direktiivin tarkoituksena ei ole muuttaa direktiivin 89/552/ETY soveltamisedellytyksiä;

— Muutos n:o 29 (12 artiklan 5 kohta): tässä direktiivissä säädetään ainoastaan tilatun tavaran tai palvelun puutteesta johtuvasta sopimuksen täyttämättä jättämisestä;

— Muutos n:o 32 (15 artikla): toisaalta tämä säännös johtuu yleisestä jäsenvaltioille kuuluvasta tiedotusvelvollisuudesta kansalaisille, toisaalta tämä direktiivi ei koske "asianomaisia järjestöjä".

NEUVOSTON 10 PÄIVÄNÄ HEINÄKUUTA 1995 VAHVISTAMA

YHTEINEN KANTA (EY) N:o 20/95

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/. . ./EY antamiseksi tietokantojen oikeudellisesta suojasta

(95/C 288/02)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan, ja sen 66 ja 100 a artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen([1]),

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon([2]),

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä([3])

sekä katsovat, että

1) kaikkien jäsenvaltioiden voimassa olevassa lainsäädännössä ei tällä hetkellä riittävästi suojata tietokantoja; sielläkin, missä suojaa annetaan, sen edellytykset on määritelty eri tavoin,

2) tällaiset tietokantojen oikeudellista suojaa koskevat erot jäsenvaltioiden lainsäädännössä vaikuttavat välittömästi ja kielteisesti yhtenäismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan tietokantojen osalta ja erityisesti luonnollisten henkilöiden sekä oikeushenkilöiden vapauteen tarjota tietokantoihin liittyviä tavaroita ja palveluja on-line -palveluna yhdenmukaisen oikeudellisen järjestelmän mukaisesti koko yhteisön alueella; on olemassa vaara, että kyseiset erot voivat kasvaa, kun jäsenvaltiot antavat tätä yhä enemmän kansainväliseksi muuttuvaa alaa koskevaa uutta lainsäädäntöä,

3) olemassa olevat erot, joilla on yhtenäismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa vääristävä vaikutus, on poistettava, ja uusien erojen syntyminen estettävä, kun taas eroja, jotka eivät merkittävästi haittaa yhtenäismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa tai tietopalvelumarkkinoiden kehittämistä yhteisössä, ei tarvitse poistaa tai estää syntymästä,

4) tietokantojen tekijänoikeudellinen suoja on jo olemassa eri muodoissa jäsenvaltioiden lainsäädännössä tai oikeuskäytännössä; tällaiset henkiseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet, joita ei ole yhdenmukaistettu, voivat muodostaa esteitä tavaroiden ja palvelujen vapaalle liikkuvuudelle yhteisön alueella niin kauan kuin nämä erot ovat olemassa jäsenvaltioiden lainsäädännössä, oikeuksien suojan soveltamisalassa ja sen edellytyksissä,

5) tekijänoikeus on tietokantojen tekijöiden yksinoikeuksien asianmukainen muoto,

6) muut lisätoimenpiteet ovat kuitenkin tarpeen tietokannan sisällön luvattoman kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön estämiseksi vilpillistä kilpailua koskevan yhdenmukaisen järjestelmän tai alaa koskevan lainsäädännön puuttuessa,

7) tietokantojen valmistaminen vaatii huomattavia inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia voimavaroja, kun taas niiden kopiointi ja niihin pääsy on huomattavasti halvempaa kuin niiden itsenäinen kehittäminen,

8) tietokannan sisällön luvaton kopioiminen ja/tai uudelleenkäyttö ovat toimia, joilla voi olla vakavia taloudellisia ja teknisiä seurauksia,

9) tietokannat ovat arvokas väline yhteisön tietopalvelumarkkinoita kehitettäessä; tämä väline on hyödyllinen myös monella muulla alalla,

10) kaupan ja teollisuuden eri aloilla vuosittain syntyvien ja käsiteltävien tietomäärien voimakas kasvu yhteisön alueella kuten muuallakin maailmassa edellyttää investointeja kehittyneisiin tietojenkäsittelyjärjestelmiin kaikissa jäsenvaltioissa,

11) tietokanta-alalla tehtyjen investointien määrissä on tällä hetkellä suuria eroja niin eri jäsenvaltioiden välillä kuin yhteisön ja tärkeimpien kolmansien, tietokantoja tuottavien maiden välillä,

([1]) EYVL N:o C 156, 23.6.1992, s. 4 ja EYVL N:o C 308, 15.11.1993, s. 1

([2]) EYVL N:o C 19, 25.1.1993, s. 3

([3]) Euroopan parlamentin lausunto, annettu 23.6.1993, EYVL N:o C 194, 19.7.1993, s. 144, neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 10 päivänä heinäkuuta 1995, ja Euroopan parlamentin päätö (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

12) tietojen käsittelyn ja muistissa säilyttämisen uusiin järjestelmiin ei investoida yhteisössä toivotulla tavalla niin kauan kuin siltä puuttuu vakaa ja yhdenmukainen oikeudellinen järjestelmä tietokantojen valmistajien oikeuksien suojaamiseksi,

13) tässä direktiivissä tarkoitettu suoja koskee teoksista, tiedoista tai muusta aineistosta muodostettuja kokoelmia, joiden järjestäminen, muistissa säilyttäminen ja hakeminen tapahtuvat elektronisin, elektromagneettisin tai elektro-optisin menetelmin tai muilla vastaavilla menetelmillä,

14) olisi ulotettava tämän direktiivin antama suoja koskemaan ei-elektronisessa muodossa olevia tietokantoja,

15) tietokannan mahdollista tekijänoikeudellista suojaa määritettäessä sovellettavien kriteereiden on rajoituttava ainoastaan siihen, että tietokannan sisällön valinta tai järjestäminen on tekijänsä henkinen luomus; suoja koskee tietokannan rakennetta,

16) mitään muuta perustetta kuin omaperäisyyden käsitettä siinä merkityksessä, että teos on tekijänsä henkinen luomus, ei saa soveltaa arvioitaessa, onko tietokannalle annettava tekijänoikeudellista suojaa, ja erityisesti ei saa arvioida tietokannan laatua tai esteettistä arvoa koskevia seikkoja,

17) "tietokannalla" tarkoitetaan kaikkia kirjallisia, taiteellisia, sävellys- tai vastaavia teoskokoelmia tai tekstiä, ääntä, kuvia, lukuja, tosiasioita ja tietoja sisältäviä kokoelmia; tässä tarkoitettujen kokoelmien on oltava teosten, tietojen tai muiden itsenäisten aineistojen kokoelmia, jotka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja joihin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy; tästä seuraa, että audiovisuaalisen, elokuva-, kirjallisen tai sävellysteoksen tallentaminen yhtenä kokonaisuutena ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan,

18) tämä direktiivi ei rajoita tekijöiden vapautta päättää, antavatko he — ja millä tavalla — luvan liittää teoksensa tietokannan osaksi sekä erityisesti, onko luvan saajalla tähän yksinoikeus; tietokantojen suojaaminen sui generis -oikeudella ei rajoita niiden sisältöä koskevia oikeuksia, varsinkin silloin, kun tekijä tai lähioikeuden haltija sallii tiettyjen hänen teostensa tai työsuoritustensa liittämisen tietokantoihin toteuttaessaan lisenssisopimusta, joka ei ole yksinomainen, kolmas osapuoli voi hyödyntää näitä teoksia tai työsuorituksia tekijältä tai läheisen oikeuden haltijalta saadun valtuutuksen nojalla, ilman että tämä loukkaa tietokannan valmistajan sui generis -oikeutta, sillä edellytyksellä, että näitä teoksia tai työsuorituksia ei ole kopioitu tietokannasta tai käytetty siitä käsin uudestaan,

19) useista musiikkiesitysten tallenteista muodostuva CD-levykooste ei pääsääntöisesti kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, koska se ei koosteena täytä edellytyksiä tekijänoikeudelliseen suojaan, eikä se myöskään edellytä riittävän suurta investiontia saadakseen sui generis -suojaa,

20) tässä direktiivissä tarkoitettua suojaa sovelletaan myös tiettyjen tietokantojen toiminnalle tai käyttämiselle välttämättömiin osiin, kuten sanastoihin ja hakemistojärjestelmiin,

21) tässä direktiivissä tarkoitettu suoja koskee tietokantoja, joissa teokset, tiedot tai muu aineisto on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla; suojan saaminen ei edellytä, että nämä aineistot on fyysisesti tallennettu muistiin jäsennetyllä tavalla,

22) tässä direktiivissä tarkoitetut elektroniset tietokannat käsittävät myös CD-ROM- ja CD-I-tallenteet ja vastaavat,

23) "tietokannalla" ei tarkoiteta tietokantojen tekemisessä tai toiminnassa tarvittavia tietokoneohjelmia, joiden suojasta on säädetty tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta 14 päivänä toukokuuta 1991 annetussa direktiivissä 91/250/ETY([1]),

24) tietokantojen vuokraamisen ja lainaamisen tekijänoikeudellisesta suojasta tai muista lähioikeuksista säädetään yksinomaan vuokrausoikeudesta, lainausoikeudesta sekä tekijänoikeuden tietyistä lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19 päivänä marraskuuta 1992 annetussa direktiivissä 92/100/ETY([2]),

25) tekijänoikeuden suoja-ajasta säädetään tekijänoikeuden tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajan yhdenmukaistamisesta 29 päivänä lokakuuta 1993 annetussa direktiivissä 93/98/ETY([3]),

26) tekijänoikeudellista suojaa saavat teokset sekä lähioikeuksien suojaamat, tietokantoihin liitetyt suoritukset ovat edelleenkin vastaavien yksinoikeuksien suojaamia, eikä niitä voida liittää tietokantaan tai kopioida sieltä ilman oikeudenhaltijan tai hänen oikeudensaajiensa lupaa,

([1]) EYVL N:o L 122, 17.5.1991, s. 42, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 93/98/ETY (EYVL N:o L 290, 24.11.1993, s. 9).
([2]) EYVL N:o L 346, 27.11.1992, s. 61
([3]) EYVL N:o L 290, 24.11.1993, s. 9

27) tietokantaan liitettyjen teosten tekijänoikeudelliseen suojaan sekä tietokantaan liitettyjä suorituksia koskeviin lähioikeuksiin ei vaikuta millään tavalla se, että on olemassa erillinen oikeus näiden teosten ja suoristusten valintaan tai järjestelyyn tietokantaan,

28) tietokannan luoneen luonnollisen henkilön moraaliset oikeudet kuuluvat tekijälle, ja niitä sovelletaan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön sekä kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti; moraaliset oikeudet eivät siten kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan,

29) jäsenvaltiot päättävät itsenäisesti toisen palveluksessa tehtävään tietokantojen luomiseen sovellettavasta järjestelmästä; mikään tässä direktiivissä ei estä jäsenvaltioita säätämästä omassa lainsäädännössään, että työnantajalla yksin on oikeus määrätä kaikista taloudellisista oikeuksista sellaiseen tietokantaan, jonka hänen palveluksessaan oleva työntekijä on luonut työtehtäviään suorittaessaan tai työnantajansa antamien ohjeiden mukaisesti, jollei toisin ole sovittu,

30) tekijän yksinoikeuksien on sisällettävä myös oikeus määritellä, millä tavoin ja kenen toimesta hänen teostaan hyödynnetään, sekä erityisesti oikeus valvoa teoksensa levitystä yleisölle,

31) tietokantojen tekijänoikeudellinen suoja sisältää tietokantojen saataviin saattamisen myös muuten kuin tietokannan kopioita levittämällä,

32) jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset säännökset vastaavat ainakin aineelliselta sisällöltään tämän direktiivin yksinoikeuksia koskevia määräyksiä,

33) levitysoikeus ei raukea on-line -tietokantaan liittyvän palvelujen tarjoamisen johdosta; sanottu koskee myös sitä, että palvelun käyttäjä on valmistanut on-line -tietokannasta kappaleen tietokannan oikeudenhaltijan suostumuksella; toisin kuin CD-ROMin tai CD-I:n suhteen, joissa oleva henkinen omaisuus sisältyy aineelliseen tallennusmuotoon eli kaupalliseen hyödykkeeseen, jokainen on-line -palvelu on itse asiassa lupaa vaativa toimi, jos tekijänoikeus sitä edellyttää,

34) silloin kun tekijänoikeuden haltija on päättänyt saattaa tietokantansa kopion käyttäjien saataviin joko on-line -palveluna tai jossain muussa levittämismuodossa, laillisella käyttäjällä on kuitenkin oltava pääsy tietokantaan, ja hänen on voitava käyttää sitä oikeudenhaltijan kanssa tehdyssä käyttölupaa koskevassa sopimuksessa määrättyihin tarkoituksiin sekä sopimuksessa määrätyllä tavalla siinäkin tapauksessa, että tietokantaan pääsy ja tietokannan käyttö vaatisivat periaatteessa rajoitusten kohteena olevien toimien toteuttamista,

35) olisi laadittava luettelo sallituista yksinoikeuksien rajoituksista ottaen huomioon sen, että tässä direktiivissä tarkoitettua tekijänoikeudellista suojaa sovelletaan ainoastaan tietokannassa olevan aineiston valintaan tai järjestämiseen; on aiheellista antaa jäsenvaltioille mahdollisuus säätää kyseisistä rajoituksista tietyissä tapauksissa; tätä mahdollisuutta on kuitenkin käytettävä Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja siinä määrin kuin rajoitukset koskevat tietokannan rakennetta; on aiheellista erottaa toisistaan yksityistä käyttöä varten tehtävät rajoitukset ja yksityisiin tarkoituksiin tehtävä toisintaminen, joka tiettyjen jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä kuuluu tyhjiä tallennusmateriaaleja tai tallennuslaitteita koskevien verotussäädösten piiriin,

36) tässä direktiivissä ilmaisu "tieteellinen tutkimus" kattaa sekä luonnontieteet että humanistiset tieteet,

37) tämä direktiivi ei vaikuta Bernin yleissopimuksen 10 artiklan 1 kohdan soveltamiseen,

38) digitaaliteknologian yhä kasvava käyttö lisää tietokannan valmistajan riskiä siitä, että tietokannan sisältö kopioidaan ja muunnetaan elektronisesti luvatta siten, että siitä tulee uusi, samansisältöinen tietokanta, joka ei loukkaa alkuperäisen tietokannan sisällön järjestämiseen sovellettavaa tekijänoikeutta,

39) tämän direktiivin tarkoitus on, tietokannan sisällön valinnan tai järjestämisen omaperäisyyden perusteella annettavan tekijänoikeudellisen suojan takaamisen lisäksi, suojata tietokannan valmistajia tietokannan sisällön laatimisen ja kokoamisen yhteydessä tehtyjen taloudellisten ja ammatillisten investointien tulosten väärinkäyttämiseltä suojaamalla tietokanta kokonaisuudessaan tai sen olennaiset osat käyttäjän tai kilpailijan tiettyjä toimia vastaan,

40) tällä sui generis -oikeudella on tarkoitus taata tietokannan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai

esittämiseen tehdyn investoinnin suoja oikeuden rajatuksi kestoajaksi; tämä investointi voi muodostua rahoitusvälineiden käyttämisestä ja/tai ajan, ponnistelujen ja energian käytöstä,

41) sui generis -oikeuden tavoite on antaa tietokannan valmistajalle mahdollisuus estää koko tietokannan sisällön tai jonkin sen olennaisen osan luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö; tietokannan valmistaja on henkilö, jonka aloitteesta ja riskillä investoinnit tehdään; tämä jättää valmistajan määritelmän ulkopuolelle varsinkin alihankkijat,

42) erityinen oikeus estää luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö liittyy käyttäjän toimiin, jotka ylittävät käyttäjän lailliset oikeudet ja täten aiheuttavat vahinkoa investoinnille; oikeudella kieltää koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö tarkoitetaan sekä kilpailevan loistuotteen valmistamista että käyttäjää, joka toiminnallaan aiheuttaa laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaista vahinkoa investoinnille,

43) jos kysessä on-line -siirto, oikeus kieltää uudelleenkäyttö ei raukea koko tietokannan taikka sellaisen tietokannasta tai sen osasta tehdyn kopion osalta, jonka vastaanottaja valmistaa oikeudenhaltijan suostumuksella,

44) jos tietokannan sisällön esiin ottaminen näyttöpäätteelle edellyttää koko tämän sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle, toimi edellyttää oikeudenhaltijan lupaa,

45) oikeus estää luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö ei tarkoita millään tavalla tekijänoikeudellisen suojan ulottamista pelkkiin tosiasioihin tai tietoihin,

46) oikeus estää kokonaisten teosten, tietojen tai tietokannan osien tai niiden olennaisten osien kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö ei johda itse näihin teoksiin, tietoihin tai tietokantojen osiin kohdistuvan uuden oikeuden syntymiseen,

47) tuotteiden ja palveluiden tuottajien välisen kilpailun edistämiseksi tietopalvelualalla sui generis -oikeuden nojalla annettua suojaa ei sa käyttää niin, että se helpottaa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, erityisesti mitä tulee sellaisten uusien tuotteiden ja palvelujen luomiseen ja levittämiseen, joilla on älyllistä, tiedollista, teknistä, taloudellista tai kaupallista lisäarvoa; tästä syystä tämän direktiivin säännöksillä ei rajoiteta yhteisön tai kansallisten kilpailusääntöjen soveltamista,

48) tämän direktiivin tarkoitus, joka on varmistaa tietokannoille asianmukainen ja yhtenäinen suojataso korvauksen takaamiseksi tietokannan valmistajalle, on toinen kuin henkilötietoja koskevasta tietosuojasta ja tietojen vapaasta liikkumisesta . . . annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/ . . ./EY([1]), jonka tarkoituksena on varmistaa henkilötietojen vapaa liikkuvuus yhdenmukaistettujen sääntöjen perusteella, joiden tarkoitus on suojata perusoikeuksia, erityisesti oikeutta yksityisyyteen, joka tunnustetaan myös ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 8 artiklassa; tämän direktiivin säännökset eivät rajoita tietosuojaa koskevan lainsäädännön soveltamista,

49) huolimatta oikeudesta kieltää koko tietokannan tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö on aiheellista määrätä, että tietokannan valmistaja tai hänen oikeudensaajansa ei voi kieltää tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja/tai uudelleenkäyttämästä osia, jotka eivät ole olennaisia; kyseinen käyttäjä ei kuitenkaan voi kohtuuttomasti haitata sui generis -oikeuden haltijan taikka tekijänoikeuden tai lähioikeuden haltijan tässä tietokannassa olevia teoksia tai suorituksia koskevia laillisia etuja;

50) jäsenvaltioille olisi annettava oikeus säätää poikkeuksista oikeuteen estää tietokannan olennaisen osan laiton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö, jos kyseessä on kopiointi yksityisiin tarkoituksiin, havainnollistamista varten opetuksessa tai tieteellisessä tutkimuksessa sekä jos on kyse kopioinnista ja/tai uudelleenkäytöstä yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai hallinnollisen tai oikeudellisen menettelyn moitteettoman kulun varmistamiseksi on tärkeää, että nämä oikeudet eivät rajoita valmistajan yksinoikeutta käyttää tietokantaa ja että niiden tavoite ei ole peitellä kaupallista luonnetta,

51) jos jäsenvaltiot käyttävät oikeuttaan antaa lupa tietokannan lailliselle käyttäjälle kopioida siitä olennai-

([1]) EYVL N:o . . .

nen osa opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen, ne voivat rajoittaa tämän luvan tietynlaatuisiin opetuksen kuvituksiin tai tieteelliseen tutkimukseen,

52) jäsenvaltiot, joilla on erityistä kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään tässä direktiivissä tarkoitettua sui generis -oikeutta lähellä olevasta oikeudesta, voivat säilyttää tähän oikeuteen tehdyt lainsäädäntönsä perinteisesti hyväksymät poikkeukset,

53) todistusvelvollisuus tietokannan valmistumispäivän osoittamisesta kuuluu tietokannan valmistajalle,

54) todistusvelvollisuus niiden edellytysten olemassaolosta, joiden perusteella voidaan katsoa, että tietokannan sisällön olennaista muuttamista voidaan pitää uutena huomattavana investointina, kuuluu tietokannan valmistajalle,

55) uusi huomattava investointi, josta seuraa myös suoja-ajan voimassaolon muuttuminen, voi merkitä tietokannan sisällön olennaista tarkistamista,

56) oikeutta estää laiton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö sovelletaan sellaisiin tietokantoihin, joiden valmistaja on jonkin kolmannen maan kansalainen tai asuu siellä vakituisesti, sekä tietokantoihin, joiden valmistaja on perustamissopimuksessa tarkoitettu yhteisön jäsenvaltioiden ulkopuoliselle alueelle sijoittautunut oikeushenkilö, ainoastaan silloin, kun kyseinen kolmas maa antaa vastaavan suojan niille tietokannoille, joiden valmistaja on jonkin yhteisön jäsenvaltion kansalainen tai asuu siellä vakituisesti,

57) sen lisäksi, mitä jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädetään tekijänoikeuden tai muiden oikeuksien loukkaamisesta ja sen seuraamuksista, jäsenvaltioiden on säädettävä tietokannan sisällön luvattoman kopioimisen ja/tai uudelleenkäyttämisen asianmukaisista seuraamuksista,

58) sen suojan lisäksi, minkä tämä direktiivi antaa tietokannan rakenteelle tekijänoikeudellisena suojana sekä sen sisällölle kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön estävänä oikeudellisena sui generis -suojana, sovelletaan edelleen jäsenvaltioiden muita tietokanta-alan tuotteiden ja palveluiden toimittamiseen liittyviä lainsäädännöllisiä määräyksiä,

59) tämä direktiivi ei rajoita audiovisuaalisista teoksista koostuviin tietokantoihin sovellettavia sääntöjä, jotka jossakin jäsenvaltiossa on hyväksytty audiovisuaalisten ohjelmien televisiolähetyksiä koskevassa lainsäädännössä, ja

60) tietyt jäsenvaltiot antavat tällä hetkellä tekijänoikeudellista suojaa sellaisille tietokannoille, jotka eivät vastaa tässä direktiivissä tarkoitettuja tekijänoikeudellisen suojan saamiselle asetettuja soveltamisperusteita; vaikka kyseisille tietokannoille voidaan antaa suojaa tässä direktiivissä tarkoitetun sisällön luvattoman kopioinnin ja/tai uudelleenkäyttämisen estävän oikeuden perusteella, viimeksi mainitun oikeuden perusteella annettu suoja-aika on huomattavasti lyhyempi kuin se, mikä niillä on tällä hetkellä voimassa olevien kansallisten järjestelmien perusteella; tietokannan tekijänoikeudellisen suojan myöntämiseen sovellettavien kriteerien yhdenmukaistaminen ei saa vaikuttaa niin, että kyseisten oikeudenhaltijoiden nyt voimassa oleva suoja-aika lyhenisi; tätä varten on aiheellista säätää poikkeus; tämän poikeuksen vaikutusten on rajoituttava kyseisten jäsenvaltioiden alueille,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan missä tahansa muodossa olevien tietokantojen oikeudelliseen suojaan.

2. Tässä direktiivissä tarkoitetaan "tietokannalla" teosten, tietojen tai muiden itsenäisten aineistojen kokoelmaa, joka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja johon elektronisesti tai muulla tavoin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy.

3. Tämän direktiivin mukaista suojaa ei sovelleta tietokoneohjelmiin, joita käytetään elektronisen pääsymahdollisuuden sisältävien tietokantojen valmistamiseen tai niiden käyttämiseen.

2 artikla

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän direktiivin sännökset eivät rajoita soveltamasta yhteisön säännöksiä, jotka koskevat

a) tietokoneohjelmien oikeudellista suojaa;

b) vuokraus- ja lainausoikeuksia sekä tiettyjä tekijänoikeuden lähioikeuksia henkisen omaisuuden alalla;

c) tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloaikaa.

II LUKU

TEKIJÄNOIKEUS

3 artikla

Suojan kohde

1. Tämän direktiivin säännösten mukaisesti tekijänoikeus sinänsä suojaa tietokantoja, jotka aineiston valinnan tai järjestämisen perusteella muodostavat tekijän omaperäisen henkisen luomuksen. Muita perusteita ei saa soveltaa määritettäessä, voidaanko ne suojata.

2. Tällä direktiivillä määritelty tietokantojen tekijänoikeudellinen suoja ei ulotu tietokantojen sisältöihin eikä rajoita mainittuihin sisältöihin kohdistuvia muita oikeuksia.

4 artikla

Tietokannan tekijä

1. Tietokannan tekijä on luonnollinen henkilö tai luonnollisten henkilöiden ryhmä, joka on luonut tietokannan, tai asianomaisen valtion lainsäädännön salliessa oikeushenkilö, jota kyseisen lainsäädännön mukaan pidetään oikeudenhaltijana.

2. Jäsenvaltioissa, joiden lainsäädännössä on säädetty yhteisteoksien suojasta, taloudelliset oikeudet kuuluvat yhteisteoksen tekijänoikeuden haltijalle.

3. Kun useat luonnolliset henkilöt luovat yhdessä tietokannan, yksinoikeudet kuuluvat näille henkilöille yhteisesti.

5 artikla

Yksinoikeudet

Tietokannan tekijällä on yksinoikeus kyseisen tietokannan tekijänoikeudella suojattavan ilmaisumuodon suhteen suorittaa seuraavat toimet tai antaa lupa niihin:

a) millä tavalla ja missä muodossa tahansa tapahtuva tietokannan tai sen osan väliaikainen tai pysyvä toisintaminen,

b) kääntäminen, muuntelu, sovittaminen tai muu muuttaminen,

c) tietokannan tai sen kopioiden kaikissa muodoissa tapahtuva levittäminen yleisölle. Oikeus määrätä tietokannan kopion edelleen myymisestä yhteisössä raukeaa, kun oikeudenhaltija tai joku hänen suostumuksellaan ensimmäisen kerran myy tietokannan kopion yhteisössä,

d) välittäminen yleisölle, julkinen näyttäminen ja julkinen esittäminen,

e) edellä b kohdassa tarkoitettujen toimien tulosten kaikenlainen toisintaminen, välittäminen yleisölle, julkinen näyttäminen tai julkinen esittäminen.

6 artikla

Yksinoikeuksien rajoitukset

1. Tietokannan tai sen kopioiden laillinen käyttäjä voi ilman tietokannan tekijän lupaa suorittaa kaikki 5 artiklassa tarkoitetut toimet, jotka ovat tarpeen tietokannan sisältöön pääsyä tai sen tavanmukaista käyttöä varten.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää 5 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin rajoituksia seuraavissa tapauksissa:

a) ei-elektronisessa muodossa olevan tietokannan toisintaminen yksityisiin tarkoituksiin,

b) käytö yksinomaan opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen ei-kaupalliseen havainnollistamiseen,

c) käyttö yleisen turvallisuuden varmistamiseksi taikka hallinnollisen tai oikeudellisen menettelyn moitteettoman kulun varmistamiseksi,

d) asianomaisen valtion perinteisesti hyväksymät muut tekijänoikeutta koskevat rajoitukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta a, b ja c kohdan säännösten soveltamista.

3. Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti tätä artiklaa ei voi tulkita siten, että sitä voitaisiin soveltaa tavalla, joka loukkaa kohtuuttomasti oikeudenhaltijan laillisia etuja tai haittaa tietokannan tavanmukaista käyttöä.

III LUKU

SUI GENERIS -OIKEUS

7 artikla

Suojan kohde

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tietokannan valmistajalle oikeus kieltää sellaisen tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsevät määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia, koko kannan sisällön tai laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioituna olennaisen kannan osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

2. Tätä lukua sovellettaessa tarkoitetaan:

a) "kopioinnilla" tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle millä tavalla ja missä muodossa tahansa,

b) "uudelleenkäytöllä" tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan mitä tahansa saattamista yleisön saataviin levittämällä kopioita, vuokraamalla, johtimitse lähettämällä tai muulla tavoin. Oikeus määrätä tietokannan kopion edelleenmyymisestä yhteisössä raukeaa, kun oikeudenhaltija tai joku muu hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokannan kopion yhteisössä.

Julkinen lainaaminen ei ole kopiointia tai uudelleenkäyttöä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu oikeus voidaan siirtää, luovuttaa tai siihen voidaan antaa sopimukseen perustuva käyttölupa.

4. Tämän artiklan 1 säädettyä oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokantaa. Sen lisäksi mainittua oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokannan sisältöä. Tietokantojen suojaaminen tämän artiklan 1 kohdassa säädetyllä oikeudella ei rajoita niiden sisältöön kohdistuvia oikeuksia.

5. Tietokannan sisällön epäolennaisten osien jatkuva ja järjestelmällinen kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö, jotka johtaisivat tämän tietokannan tavanmukaisen käytön kanssa ristiriitaisiin toimiin tai jotka loukkaavat kohtuuttomasti tietokannan valmistajan laillisia oikeuksia, eivät ole sallittuja.

8 artikla

Laillisen käyttäjän oikeudet ja velvollisuudet

1. Yleisön saataviin millä tahansa tavalla saatetun tietokannan valmistaja ei voi estää tämän tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja käyttämästä uudelleen kannan sisällön laadullisesti ja/tai määrällisesti epäolennaisiksi arvioituja osia mihin tahansa tarkoitukseen. Jos laillisella käyttäjällä on lupa kopioida ja/tai käyttää uudelleen vain osaa tietokannasta, tätä kohtaa sovelletaan vain tähän osaan.

2. Yleisön saataviin millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä ei voi suorittaa toimia, jotka ovat ristiriidassa tämän tietokannan tavanmukaisen käytön kanssa tai loukkaavat kohtuuttomasti tietokannan valmistajan laillisia etuja.

3. Yleisön saataviin millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä ei voi rajoittaa tekijänoikeuden tai lähioikeuden haltijan tähän tietokantaan sisältyviin teoksiin tai suorituksiin liittyviä etuja.

9 artikla

Poikkeukset sui generis -oikeuteen

Jäsenvaltiot voivat säätää, että yleisön saataviin millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä voi kopioida ja käyttää uudelleen ilman tietokannan valmistajan lupaa tietokannan sisällön olennaisen osan,

a) kun kyseessä on ei-elektronisessa muodossa olevan tietokannan kopioiminen yksityisiin tarkoituksiin;

b) kun kyseessä on kopioiminen opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseksi, edellyttäen, että lähde on ilmoitettu ja että toimet tapahtuvat ei-kaupallisen päämäärän oikeuttamissa rajoissa;

c) kun kyseessä on kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö yleisen turvallisuuden vuoksi taikka hallinnollisen tai oikeudellisen menettelyn moitteettoman kulun varmistamiseksi.

10 artikla

Suoja-aika

1. Edellä 7 artiklassa säädetty oikeus alkaa tietokannan valmistamisen loppuun saattamisesta. Se lakkaa 15 vuotta loppuun sattamista seuraavan tammikuun ensimmäisen päivän jälkeen.

2. Jos tietokanta on saatettu millä tahansa tavalla yleisön saataviin ennen 1 kohdassa tarkoitetun ajanjakson päättymistä, tämän oikeuden perusteella saatu suoja-aika päättyy 15 vuotta sen tammikuun ensimmäisen päivän jälkeen, joka seuraa päivää, jona tietokanta on saatettu yleisön saataviin ensimmäisen kerran.

3. Kaikkien tietokannan sisällön määrällisesti ja/tai laadullisesti arvioitujen olennaisten muutosten perusteella, erityisesti kaikkien olennaisten muutosten, jotka johtuvat peräkkäisten lisäysten, poistojen tai muutosten yhteisvaikutuksesta ja joiden perusteella voitaisiin katsoa, että on kyseessä uusi, laadullisesti tai määrällisesti arvioituna olennainen investointi, voidaan tämän investoinnin tuloksena olevalle tietokannalle antaa oma suoja-aika.

11 artikla

Sui generis -oikeuden antamaan suojaan oikeutetut

1. Edellä 7 artiklassa säädettyä oikeutta sovelletaan tietokantoihin, joiden valmistaja tai oikeudenhaltija on jonkin jäsenvaltion kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka yhteisön alueella.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan myös yhtiöihin ja yrityksiin, jotka on perustettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joilla on yhtiöjärjestyksessä määrätty kotipaikka, keskushallinto tai pääsasiallinen toimipaikka yhteisön alueella; jos tällaisella yhtiöllä tai yrityksellä on ainoastaan yhtiöjärjestyksessä määrätty kotipaikka yhteisön alueella, sen toimilla tulee olla todellinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion talouteen.

3. Neuvosto tekee komission ehdotuksesta sopimukset, joilla ulotetaan 7 artiklassa säädetty oikeus kolmansissa maissa valmistettuihin tietokantoihin, jotka eivät kuulu 1 ja 2 kohdan säännösten soveltamisalaan. Tämän menettelyn nojalla tietokannoille annettu suoja-aika ei ole pitempi kun 10 artiklassa säädetty suoja-aika.

LUKU IV

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

12 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä asianmukaisista seuraamuksista tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien rikkomisesta.

13 artikla

Muiden säännösten ennallaan pysyminen

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta muihin säännöksiin, jotka koskevat erityisesti tekijänoikeutta, lähioikeuksia tai muita oikeuksia tai velvoitteita, jotka liittyvät tietokantoihin sisältyviin tietoihin, teoksiin tai muuhun aineistoon, patentteja, tavaramerkkejä, piirustuksia ja malleja, kansallisaarteiden suojaa, keskinäisiä sopimuksia ja vilpillistä kilpailua koskevaa oikeutta, liikesalaisuuta, turvallisuutta, luottamuksellisuutta, henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa ja julkisten asiakirjojen saatavuutta tai sopimusoikeutta.

14 artikla

Ajallinen soveltaminen

1. Tässä direktiivissä säädettyä suojaa sovelletaan tekijänoikeuden osalta myös ennen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää luotuihin tietokantoihin, jotka täyttävät mainittuna päivänä tässä direktiivissä esitetyt vaatimukset tekijänoikeudellisen suojan saamiseksi tietokannoille.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, kun jokin tietokanta, jota suojataan tekijänoikeudella jäsenvaltiossa tämän direktiivin julkaisupäivänä, ei vastaa 3 artiklan 1 kohdassa säädetyn tekijänoikeuden mukaisen suojan myöntämisperusteita, tämä direktiivi ei lyhennä kyseisessä jäsenvaltiossa edellä mainitun järjestelyn perusteella annettua, jäljellä olevaa suoja-aikaa.

3. Tässä direktiivissä säädettyä suojaa 7 artiklassa säädetyn oikeuden osalta sovelletaan myös tietokantoihin, joiden valmistaminen on saatettu päätökseen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää edeltävinä 15 vuotena ja jotka täyttävät mainittuna päivänä tämän direktiivin 7 artiklassa säädetyt vaatimukset.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa säädetty suoja ei rajoita ennen näissä kohdissa tarkoitettua päivää suoritettuja toimia ja hankittuja oikeuksia.

5. Sellaisen tietokannan osalta, jonka valmistus on saatettu päätökseen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää edeltävien 15 vuoden aikana, 7 artiklassa säädetyn oikeuden kesto on 15 vuotta tätä päivää seuraavasta 1 päivästä tammikuuta lukien.

15 artikla

Tiettyjen säännösten pakottavuus

Kaikki 6 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan vastaiset sopimusmääräykset ovat mitättömiä.

16 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1998 mennessä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä ja määräyksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset ja määräykset kirjallisina komissiolle.

3. Komissio toimittaa viimeistään 1 kohdassa tarkoitettua päivää seuraavan kolmannen vuoden lopussa ja tämän jälkeen joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle tämän direktiivin soveltamisesta kertomuksen, jossa se tarkastelee jäsenvaltioiden toimittamien erityisten tietojen perusteella erityisesti, onko sui generis -oikeuden soveltaminen, 8 ja 9 artikla mukaan lukien, aiheuttanut sellaisia määräävän markkina-aseman väärinkäytöksiä tai vakavia haittoja vapaalle kilpailulle, joiden perusteella olisi syytä toteuttaa aineelliset toimenpiteet, erityisesti pakkolisenssejä koskevan järjestelmän luomisen. Komissio esittää tarvittaessa ehdotuksia direktiivin mukauttamiseen tietokanta-alan kehitykseen.

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty . . .

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

NEUVOSTON PERUSTELUT

I JOHDANTO

1. Komissio esitti 15 päivänä huhtikuuta 1992 perustamissopimuksen 57 artiklan 2 kohtaan, sekä 66 ja 100 a artiklaan perustuvan ehdotuksen tietokantojen oikeudellisesta suojasta([1]).

2. Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa ensimmäisessä käsittelyssä 23 päivänä kesäkuuta 1993([2]). Komissio toimitti tämän lausunnon jälkeen 4 päivänä lokakuuta 1993 muutetun ehdotuksen direktiiviksi([3]).

   Talous ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 24 päivänä marraskuuta 1992([4]).

3. Neuvosto vahvisti yhteisen kantansa perustamissopimuksen 189 b artiklan mukaisesti 10 päivänä heinäkuuta 1995.

II TAVOITE

4. Komission ehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa yhdenmukaistetut säännökset tietokantojen oikeudellisesta suojasta. Se on jatkoa vihreälle kirjalle tekijänoikeuksista ja teknologian haasteesta([5]), jonka 6 luvussa ehdotetaan toimenpiteitä tietokantojen oikeudellisen suojan yhdenmukaistamiseksi. Siinä yhdenmukaistaminen perustuu jäsenvaltioiden antamiin tekijänoikeuksia koskeviin säännöksiin, sellaisina kuin niitä sovelletaan tietokantoihin, sekä noudattaen kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevaa Bernin yleissopimusta, jossa kaikki jäsenvaltiot ovat sopimuspuolina. Tekijänoikeudellisen suojan lisäksi siinä määrätään tietokantojen suojaamisesta erityisellä (sui generis-) oikeudella.

III YHTEISEN KANNAN TARKASTELU

Yleiset huomiot

5. Direktiivin rakenteen osalta neuvosto hyväksyi komission muutetussa ehdotuksessa ehdotetun uudelleenjäsentelyn, jonka mukaan kaikki tekijänoikeudellista suojaa käsittelevät artiklat ryhmitellään II lukuun ja kaikki sui generis -oikeutta käsittelevät artiklat ryhmitellään III lukuun. Neuvosto katsoo, että tällainen jako parantaa tekstin ymmärrettävyyttä.

6. Neuvosto poisti komission muutetusta ehdotuksesta neljä tarpeettomaksi katsomaansa artiklaa. Kyseessä ovat:

   a) muutetun ehdotuksen 4 artikla: kyseinen Euroopan parlamentin ehdotuksesta lisätty artikla (Euroopan parlamentin muutos n:o 12) oli pelkästään toteava, ja komission mukaan ei ole katsottava, että se "aiheuttaisi uusia velvoitteita jäsenvaltioille tai edellyttäisi toimenpiteiden toteuttamista kansainvälisten sopimusten noudattamiseksi tekijänoikeuden alalla";

   b) muutetun ehdotuksen 5 artikla (alkuperäisen ehdotuksen 4 artikla): ottaen huomioon, että tämä artikla ei koske tietokantojen oikeudellista suojaa, neuvosto katsoi sen sisällyttämisen tähän direktiiviin aiheettomaksi ja tarpeettomaksi;

([1]) EYVL N:o C 156, 23.6.1992, s. 4
([2]) EYVL N:o C 194, 19.7.1993, s. 144
([3]) EYVL N:o C 308, 15.11.1993, s. 1
([4]) EYVL N:o C 19, 25.1.1993, s. 3
([5]) KOM(88) 172 lopullinen

c) muutetun ehdotuksen 8 artikla (alkuperäisen ehdotuksen 7 artikla): koska tällä artiklalla ei yhdenmukaisteta jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, neuvosto piti parempana poistaa sen tarpeettomana;

d) muutetun ehdotuksen 9 artikla: direktiivi (93/98/ETY) sai aikaan sen, että kyseisen artiklan 1 kohdasta tuli pelkästään toteava, ja neuvosto poisti sen tarpeettomana. Koska kyseisen artiklan muut kohdat liittyvät läheisesti 1 kohtaan, ne on myös poistettu.

Johdanto-osan kohdat

7. Neuvosto lisäsi, poisti tai muutti useita johdanto-osan kohtia, erityisesti ottakseen huomioon tiettyihin artikloihin tehdyt muutokset.

Ehdotuksen artiklat

8. *1 artikla*

Komission alkuperäinen ehdotus, samoin kuin sen muutettu ehdotus, rajoittui elektronisiin tietokantoihin. Yhteisessä kannassaan neuvosto laajentaa direktiivin soveltamisalan kaikkiin tietokantoihin niiden muodosta riippumatta (1 kohta) seuraavilla perusteilla:

a) kyseinen ratkaisu on yksinkertaisempi, koska se ei edellytä selvän eron tekemistä elektronisten ja ei-elektronisten tietokantojen välillä;

b) ei ole toivottavaa, että elektronisessa ja ei-elektronisessa muodossa levityksessä oleva tietokanta ei molemmissa tapauksissa nauti samaa suojaa;

c) elektronisten ja ei-elektronisten tietokantojen välillä ei tehdä eroa GATT-sopimuksen vastaavassa määräyksessä, joka koskee tekijän- ja teollisoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia kaupan alalla (TRIPS-sopimus), eikä maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) käynnissä olevissa töissä kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevaan Bernin yleissopimukseen liittyväksi mahdolliseksi pöytäkirjaksi.

Neuvosto mukautti "tietokannan" määritelmää (2 kohta) ottaakseen huomioon tämän soveltamisalan laajennuksen. Se hyväksyi Euroopan parlamentin muutoksen, jolla lisättiin käsite "tietojen" käsitteiden "teosten" ja "muiden aineistojen" yhteyteen. Sitä vastoin se ei hyväksynyt, samoista syistä kuin komissio, Euroopan parlamentin muutosta, jolla lisättiin tietokannan määritelmään käsite "lukumäärältään suuri" teosten, tietojen tai muiden aineistojen kokoelma: kyseinen muutos olisi aiheuttanut tulkintavaikeuksia eikä olisi ollut TRIPS-sopimuksen määritelmän eikä WIPO:ssa mahdollisesta Bernin yleissopimukseen liittyvästä pöytäkirjasta käynnissä olevien keskustelujen mukainen.

Neuvosto katsoi aiheelliseksi täsmentää erillisessä kohdassa (3 kohta), että kyseisen direktiivin mukaista suojaa ei sovelleta tietokoneohjelmiin, joita käytetään tietokantojen valmistamiseen tai käyttämiseen.

Neuvosto ei, kuten ei myöskään komissio, ottanut tekstiinsä Euroopan parlamentin ehdottamaa käsitteen "tietokannan luoja" määritelmää (muutos n:o 4). Sen mielestä

on parempi, ettei tätä määritelmää oteta käyttöön tietokantojen yhteydessä, koska muidenkaan kirjallisten tai taiteellisten teosten "luojan" käsitettä ei ole määritelty kansainvälisellä tasolla.

Neuvosto ei säilyttänyt tekstissään Euroopan parlamentin ehdottamaa käsitteen "tietokannan oikeudenhaltija" määritelmä (muutos n:o 5), jonka komissio otti mukaan tiettyjen mukautusten jälkeen muutettuun ehdotukseensa. Se piti parempana säilyttää käsitteet "tietokannan tekijä" tekijänoikeuksien suojaamisen osalta ja "tietokannan valmistaja" sui generis -oikeuden antaman suojan osalta.

9. *2 artikla*

Mahdollisten epäselvyyksien välttämiseksi neuvosto katsoi aiheelliseksi lisätä uuden artiklan, jossa täsmennetään, että direktiivin soveltaminen ei rajoita direktiivien 91/250/ETY, 92/100/ETY eikä 93/98/ETY soveltamista.

10. *3 artikla* (muutetun ehdotuksen 2 artikla)

Neuvosto yhdisti komission ehdotuksen 1 ja 3 kohdan sisällön yhdeksi kohdaksi (1 kohta).

Komission ehdotuksen 2 kohdasta tuli tarpeeton, koska direktiivin soveltamisala laajennettiin koskemaan ei-elektronisia tietokantoja.

Neuvosto yksinkertaisti 2 kohdan (komission ehdotuksen 4 kohta) sanamuotoa.

11. *4 artikla* (muutetun ehdotuksen 3 artikla)

Neuvosto piti parempana jättää jäsenvaltioiden harkintaan kysymyksen siitä, kuka määrää taloudellisista oikeuksista, kun työntekijä on luonut tietokannan työtehtäviään suorittaessaan. Tämän vuoksi poistettiin 4 kohta ja lisättiin johdanto-osan 29 kohta.

12. *5 artikla* (muutetun ehdotuksen 6 artikla)

Neuvosto teki sanamuotoon liittyviä muutoksia tähän artiklaan, erityisesti ottaakseen huomioon 1 artiklaan tehdyt muutokset. Se poisti kaikki viittaukset vuokraamiseen ottaen huomioon 2 artiklan b kohdan.

13. *6 artikla* (muutetun ehdotuksen 7 artikla)

Neuvosto yhdisti komission ehdotuksen 1 ja 2 kohdan sisällön yhdeksi kohdaksi (1 kohta). Se katsoi, että kyseinen säännös sisältää tietokannan laillisen käyttäjän vähimmäisoikeudet, joihin ei pitäisi voida puuttua sopimukseen perustuvalla tavalla (katso 15 artikla).

Neuvosto poisti komission ehdotuksen 3 kohdan tarpeettomana, erityisesti ottaen huomioon 3 kohdan 2 kohdan.

Neuvosto lisäsi uuden 2 kohdan, jossa jäsenvaltioille annetaan oikeus säätää tiettyjä poikkeuksia toimiin, joita koskevat 5 artiklassa säädetyt rajoitukset. Yksityisiin tarkoituksiin toisintamisen osalta katsottiin, ettei mitään poikkeuksia pitäisi myöntää elektronisten tietokantojen osalta, ottaen huomioon erityisesti se, miten helppo niitä on toisintaa, mutta hyväksyttiin kuitenkin mahdollisuus myöntää kyseisiä poikkeuksia ei-elektronisten tietokantojen osalta.

Jotta kyseisen artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyt poikkeukset eivät häiritsisi aiheettomasti tietokannan tekijän oikeuksien ja sen käyttäjän laillisten oikeuksien välistä tasapainoa, neuvosto lisäsi 3 kohdan, joka perustuu direktiivin 91/250/ETY 6 artiklan 3 kohtaan.

14. *7 artikla* (muutetun ehdotuksen 10 artikla)

Neuvosto piti tarpeellisena täsmentää yksityiskohtaisemmin sui generis -oikeutta ja sen antaman suojan kohdetta.

Neuvoston mielestä muutetun ehdotuksen 10 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan ensimmäinen virke aiheuttivat toistoa. Yhteisen kannan 7 artiklan 1 kohta sisältää kaksi merkittävää muutosta näihin kahteen säännökseen:

a) Neuvosto katsoi, että sui generis -oikeuden tavoitteen pitäisi olla tietokantojen valmistajien suojaaminen tietokannan sisällön keräämiseksi ja kokoamiseksi tehdyistä sijoituksista saatujen tulosten väärinkäyttöä vastaan; se rajoitti sen vuoksi kyseisen oikeuden nautintaa tapauksiin, joissa tämän sisällön hankkiminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsevät laadullisesti ja/tai määrällisesti huomattavaa investointia.

b) Komission muutetun ehdotuksen mukaisesti sui generis -oikeus koski tietokannan koko sisältöä, taikka sen olennaista tai epäolennaista osaa siten, että epäolennaisia osia koskevista poikkeuksista säädettiin 11 artiklan 5, 6 ja 8 kohdassa. Neuvosto piti yhteisessä kannassaan parempana rajoittaa sui generis -oikeuden antaman suojan soveltamisalaa tietokannan koko sisältöön tai sen laadullisesti ja/tai määrällisesti olennaiseen osaan, koska sen mielestä kyseisen sisällön epäolennaisten osien kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö eivät todennäköisesti vaikuta haitallisesti valmistajan sijoitukseen; tämän vuoksi se poisti epäolennaisia osia koskevat poikkeukset. Jotta tämän suojan puuttuminen ei johtaisi siihen, että epäolennaisia osia virheellisesti kopioitaisiin ja/tai uudelleenkäytettäisiin jatkuvasti ja järjestelmällisesti, yhteisen kannan kyseessä olevan artiklan 5 kohtaan lisättiin suojalauseke.

Neuvosto määritteli selkeyden vuoksi käsitteet "kopiointi" ja "uudelleenkäyttö" 2 kohdassa.

Koska sui generis -oikeus on uusi oikeus, neuvosto katsoi aiheelliseksi täsmentää, että se voidaan siirtää tai luovuttaa, tai siihen voidaan antaa sopimukseen perustuva käyttölupa (3 kohta).

Yhteisen kannan 4 kohdan ensimmäinen lause vastaa muutetun ehdotuksen 10 artiklan 2 kohdan toista virkettä. Sitä vastoin neuvosto ei yhdy muutetun ehdotuksen mainitun kohdan kolmannessa virkkeessä olevaan lähestymistapaan:

se katsoo, että ei ole perusteita sulkea sui generis -oikeuden soveltamisen ulkopuolelle sellaisen tietokannan sisältöä, joka koostuu tekijänoikeuden tai muun oikeuden suojaamista teoksista, koska tällainen poissulkeminen voi aiheuttaa pokkkeavuuksia, jos tietokannan sisältö koostuu osin esimerkiksi tekijänoikeuksien suojaamista teoksista ja osin muista osista, joita ei suojaa mikään muu oikeus. Neuvosto sääti sen vuoksi, että sui generis -oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, onko tietokannan sisältö tekijänoikeuden tai muun oikeuden suojaama, täsmentäen kuitenkin, että sui generis -oikeuden antama suoja ei rajoita tekijänoikeuden tai muun olemassa olevan oikeuden soveltamista tietokannan sisältöön kuuluviin teoksiin tai muihin osiin (4 kohdan toinen ja kolmas virke).

15. *Pakkoluvat*

Komission ehdotuksessa säädettiin mahdollisuudesta saada sui generis -oikeudesta poiketen tietyissä olosuhteissa pakkolupia. Tämä mahdollisuus perustui siihen, että se

toimisi vastapainona vahvalle sui generis -oikeudelle, jota sovellettiin koko tietokannan sisällön ja sen olennaisen osan lisäksi myös sen epäolennaisiin osiin. Ottaen huomioon tämän oikeuden soveltamisalan rajoittamisen koko tietokannan sisältöön tai sen olennaiseen osaan sekä yhteisen kannan 9 artiklassa säädetyt poikkeukset tähän oikeuteen, neuvosto päätyi siihen lopputulokseen, että mahdollisuus saada tällaisia lupia ei ole enää välttämätöntä sopivan tasapainon varmistamiseksi tietokannan valmistajan ja tietokannan käyttäjien oikeuksien välillä, ja poisti säännökset, joissa säädettiin tästä mahdollisuudesta. Se katsoi tarpeelliseksi todeta, että sui generis -oikeutta ei tule käyttää tavalla, joka helpottaa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, ja että kilpailusääntöjä sovelletaan edelleen (johdanto-osan 47 kohta). Lisäksi neuvosto lisäsi direktiivin tarkistuslausekkeeseen (16 artiklan 3 kohta) erityisen maininnan tästä kysymyksestä.

16. *8 artikla*

Koska sui generis -oikeus on uusi oikeus, neuvosto piti tarpeellisena lisätä yhteiseen kantaansa tämän oikeuden perusteella tietokantaa laillisesti käyttävän oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan artiklan (8 artikla). Niinpä 1 kohdassa täsmennetään, että tämä oikeus ei salli sen haltijan estää tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja/tai käyttämästä uudelleen sen epäolennaisia osia. Laillisen käyttäjän osalta tässä artiklassa säädetään, että tämä ei voi perusteettomasti rajoittaa sui generis -oikeuden haltijan laillisia etuja (2 kohta) tai tekijänoikeuden tai lähioikeuden haltijan tähän tietokantaan sisältyviin teoksiin tai suorituksiin liittyviä etuja (3 kohta). Neuvosto katsoo lisäksi, että tämän artiklan säännöksistä ei pitäisi voida poiketa sopimukseen perustuvalla tavalla (katso 15 artikla).

17. *9 artikla*

Ottaen huomioon neuvoston muutoksen sui generis -oikeuden soveltamisalaan sekä pakkolupia koskevien säännösten poistamisen, muutetun ehdotuksen 11 artiklassa säädetyt sui generis -oikeutta koskevat poikkeukset eivät ole enää tarkoituksenmukaisia.

Neuvosto sääti uusista poikkeuksista (neuvoston yhteisen kannan 9 artikla), jotka perustuvat 6 artiklan 2 kohdassa säädettyihin tekijänoikeuksiin, koska se pitää tärkeänä, että molempia oikeuksia koskevat poikkeukset vastaavat toisiaan mahdollisimman hyvin. Sellainen poikkeus, joka vastaisi 6 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädettyä poikkeusta, puuttu 9 artiklasta, koska missään jäsenvaltiossa ei ole tässä direktiiviehdotuksessa säädettyä sui generis -oikeutta kaikilta ominaisuuksiltaan täysin vastaavaa kansallista oikeutta. Koska joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädännössä kuitenkin säädetään jo sui generis -oikeutta muistuttavasta oikeudesta, hyväksyttiin, että kyseiset jäsenvaltiot voivat säilyttää kyseessä olevassa lainsäädännössä perinteisesti sallitut kyseistä lakia koskevat poikkeukset (johdanto-osan kohta 52).

18. *10 artikla* (muutetun ehdotuksen 12 artikla)

Neuvosto hyväksyi Euroopan parlamentin ehdotuksen (muutos n:o 24), jonka komissio oli ottanut muutettuun ehdotukseensa, sui generis -oikeuden mukaisen 15 vuoden suoja-ajan säätämiseksi (1 kohta).

Neuvosto piti selvyyden vuoksi parempana jakaa kahteen eri kohtaan maininnan siitä, että tämän oikeuden mukainen suoja-aika alkaa tietokannan valmistuksen päättymisestä (1 kohta), ja täsmennyksen, jonka mukaan suoja-ajan kesto lasketaan siitä, kun tietokanta on saatettu yleisön saataville (2 kohta).

Neuvosto hyväksyi sisällöllisesti Euroopan parlamentin tekemän muutoksen, jossa säädetään, että sui generis -oikeuden mukaisen suoja-ajan laskeminen aloitetaan uudestaan aina, kun tietokannan sisältöön tehdään jokin olennainen muutos (muutos n:o 24, b kohta ja muutos n:o 26). Ottaen huomioon 7 artiklassa luotu yhteys sui generis -oikeuden ja tietokannan valmistajan huomattavan sijoituksen välillä, neuvosto täsmensi, että tämän uuden suoja-ajan on oltava seurausta uudesta huomattavasta sijoituksesta (3 kohta).

Neuvosto piti yhteisen kantansa 3 kohdan vuoksi muutetun ehdotuksen 12 artiklan 3 kohtaa tarpeettomana ja poisti sen.

19. *11 artikla* (muutetun ehdotuksen 13 artikla)

Yhteisen kannan 11 artikla vastaa muutamien sanamuotoon liittyvien muutosten jälkeen muutetun ehdotuksen 13 artiklaa.

Neuvosto ei sitä vastoin hyväksynyt Euroopan parlamentin ehdottamaa uutta kohtaa (muutos n:o 28, (uusi) 2 a kohta), jossa viitattiin kansainvälisiin sopimuksiin. Neuvosto, kuten myös komissio, katsoi, että tämä säännös aiheuttaisi sekaannusta ottaen huomioon, että tässä direktiiviehdotuksessa luotu sui generis -oikeus ei liity mihinkään olemassa olevaan kansainväliseen sopimukseen.

20. *12 artikla* (muutetun ehdotuksen 14 artikla)

Yhteisen kannan 12 artikla vastaa muutetun ehdotuksen 14 artiklaa.

21. *13 artikla* (muutetun ehdotuksen 15 artiklan 1 kohta)

Yhteisen kannan 13 artikla vastaa muutetun ehdotuksen 15 artiklan 1 kohtaa. Joitakin sanamuotoon liittyviä muutoksia lukuun ottamatta neuvosto täydensi tässä artiklassa olevaa luetteloa, joka ei ole täydellinen, maininnalla kansallisaarteiden suojasta, keskinäisiä sopimuksia koskevasta oikeudesta, turvallisuudesta ja julkisten asiakirjojen saatavuudesta.

22. *14 artikla* (muutetun ehdotuksen 15 artiklan 2 kohta)

Komissio hyväksyi sisällöllisesti Euroopan parlamentin muutokset n:o 29 ja 30, joiden tarkoituksena on suojata kaikki tietokannat, siis sekä direktiivin voimaantulopäivänä olemasssa olevat että myöhemmin valmistettavat tietokannat (komission muutetun ehdotuksen 15 artiklan 2 kohta); myös neuvosto hyväksyi ne yhteisen kantansa 14 artiklaan.

Neuvosto erotti tässä selvyyden vuoksi toisistaan tekijänoikeuden (1 kohta) ja sui generis -oikeuden (3 kohta). Se korvasi molemmissa kohdissa viitepäivämäärät siten, että direktiivin julkaisupäivämäärä korvattiin määräpäivällä, johon mennessä direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, jotta osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamiseen liittyviä toimenpiteitä ei täytyisi soveltaa taannehtivasti.

Euroopan parlamentti oli ehdottanut sen täsmentämistä, että direktiivin voimaantulopäivänä olemassa olevien tietokantojen suoja direktiivin perusteella ei voi rajoittaa ennen kyseistä päivämäärää tehtyjä sopimuksia tai saatuja oikeuksia (muutos n:o 30). Neuvosto täsmensi, että tämä koskee sekä tekijänoikeuteen että sui generis -oikeuteen perustuvaa suojaa (yhteisen kannan 4 kohta).

Neuvosto lisäsi yhteisen kannan kyseiseen artiklaan 2 kohdan ratkaistakseen kysymyksen tietokannoista, jotka ovat tällä hetkellä kansallisen tekijänoikeusjärjestelmän suojaamia, mutta jotka ovat vaarassa jäädä ilman tekijänoikeusjärjestelmään perustuvaa

suojaa direktiivin tullessa voimaan, koska näiden kansallisten järjestelmien edellytykset suojan saamiseksi ovat löyhempiä kuin tekijänoikeuteen perustuvaa suojaa koskevan direktiivin. Tällaisia tilanteita voi syntyä kolmessa jäsenvaltiossa tällä hetkellä voimassa olevien kansallisten järjestelmien vuoksi, koska näissä jäsenvaltioissa tekijänoikeuteen perustuvan oikeuden suoja-aika on tällä hetkellä 50 vuotta tekijän kuoleman jälkeen, muuttuen 70 vuodeksi tekijän kuoleman jälkeen, kun direktiivi 93/98/ETY on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Suurin osa kyseessä olevista tietokannoista täyttää todennäköisesti edellytykset sui generis -oikeuden suojan saamiseksi; viimeksi mainitun oikeuden suoja-aika on kuitenkin vain 15 vuotta. Ratkaistakseen tämän ongelman neuvosto sääti poikkeuksen, joka sallii kyseisten jäsenvaltioiden jatkaa kyseisten tietokantojen suojaamista voimassa olevan järjestelmän mukaisesti direktiivin julkaisupäivänä käynnissä olevan suoja-ajan päättymiseen asti.

Ottaen huomioon, että sui generis -oikeuteen perustuva suoja-aika on 15 vuotta, neuvosto piti tarpeellisena täsmentää, että tähän oikeuteen perustuva suoja koskee olemassa olevia tietokantoja vain, jos niiden valmistaminen on saatettu päätökseen direktiivin saattamista osaksi kansallista laindäädäntöä edeltävänä viidentoista vuoden ajanjaksona (yhteisen kannan 3 kohta).

Epävarmuuden välttämiseksi sen osalta, lasketaanko sui generis -oikeuteen perustuva 15 vuoden suoja-aika päivänä, jolloin direktiivi tulee osaksi kansainvälistä lainsäädäntöä, olemassa oleville tietokannoille kyseisestä päivämäärästä vai siitä päivästä, jolloin niiden valmistaminen on saatettu päätökseen, neuvosto täsmensi, että ensimmäistä vaihtoehtoa sovelletaan (yhteisen kannan 5 kohta). Tämä valinta perustuu siihen, että sui generis -oikeus on uusi oikeus, ja sen vuoksi mikään tietokanta ei ole voinut nauttia tätä oikeutta ennen direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

23. *15 artikla*

Kuten aiemmin mainittiin (edellä 13 ja 16 kohta), neuvosto katsoo, että 6 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan säännökset ovat niin olennaisia, ettei niistä saa olla mahdollista poiketa sopimukseen perustuvalla tavalla.

24. *16 artikla*

Komissio oli hyväksynyt muutetussa ehdotuksessaan Euroopan parlamentin ehdotuksen (muutos n:o 31), jossa muutettiin määräpäivä, johon mennessä direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, 1 päiväksi tammikuuta 1996 (1 kohdan ensimmäinen alakohta). Koska tämä päivämäärä on jo ohitettu, neuvosto korvasi sen päivämäärällä 1 päivä tammikuuta 1998 antaakseen jäsenvaltioille lähes kaksi vuotta aikaa direktiivin lopullisesta vahvistamisesta saattaa se osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Neuvosto hyväksyi Euroopan parlamentin ehdotuksen (muutos n:o 32), jonka komissio oli ottanut muutettuun ehdotukseensa (16 artiklan 3 kohta) ja jossa säädettiin direktiivin tarkistuslausekkeesta. Alan nopea kehitys huomioon ottaen se aikaisti komission ensimmäisen kertomuksen määräpäivää kolmanneksi vuodeksi siitä, kun direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Ottaen huomioon sui generis -oikeuden uutta luovan luonteen neuvosto täsmensi lisäksi, että komissio tarkastelee erityisesti sen soveltamista ja että tarkastelu tapahtuu erityisesti jäsenvaltioiden toimittamien erityisten tietojen perusteella.

NEUVOSTON 5 PÄIVÄNÄ SYYSKUUTA 1995 VAHVISTAMA YHTEINEN KANTA (EY) N:o 21/95

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/. . ./EY antamiseksi direktiivin 89/647/ETY muuttamiseksi siltä osin kuin se koskee sopimukseen perustuvan nettoutuksen viranomaishyväksyntää

(95/C 288/03)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen([1]),

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon([2]),

ottavat huomioon Euroopan rahapoliittisen instituutin lausunnon([3]),

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä([4]),

sekä katsovat, että

neuvoston 18 päivänä joulukuuta 1989 luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta antamassa direktiivin 89/647/ETY([5]) liitteessä II määritetään, miten korko- ja valuuttakurssisidonnaisia taseen ulkopuolisia eriä on käsiteltävä luottolaitosten pääomavaatimuksia laskettaessa,

sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja erityisesti tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi jäsenvaltioiden on pyrittävä siihen, että niiden toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät yhdenmukaisin perustein sopimukseen perustuvat nettoutussopimukset,

tämä direktiivi on yhdenmukainen kahdenvälisen nettoutuksen valvonnan hyväksymistä käsittelevän toisen kansainvälisen foorumin työn tulosten kanssa erityisesti siinä, että tiettyjen toimien kohdalla on mahdollista laskea vaadittavat omat varat nettosumman eikä bruttosumman perusteella edellyttäen, että on olemassa laillisesti sitovia sopimuksia, joilla varmistetaan luottoriskin rajoittuminen nettosummaan,

suunnitellut säännöt nettoutuksen valvonnan hyväksymisestä laajemmalla kansainvälisellä tasolla johtavat siihen, että on mahdollista alentaa pääomavaatimuksia kansainvälisten luottolaitosten ja luottolaitosryhmien osalta monissa kolmansissa maissa, joiden luottolaitokset kilpailevat yhteisön luottolaitosten kanssa,

ainoastaan direktiivin 89/647/ETY muutos voi antaa niille luottolaitoksille, joiden kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, saman mahdollisuuden saada viranomaishyväksyntä kahdenväliselle nettoutukselle ja näin antaa niille samat kilpailuedellytykset; sääntöjen on oltava oikein painotetut ja omiaan edelleen vahvistamaan toiminnan varovaisen valvonnan soveltamista luottolaitosalalla,

jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että lisäarvojen laskenta perustuu tosiasiallisiin eikä ilmeisen nimellisiin määriin,

tämä direktiivi on vallitseva tilanne huomioon ottaen toissijaisuusperiaatteen mukainen, koska tässä direktiivissä tarkoitettu päämäärä saavutetaan ainoastaan olemassa olevaa yhteisön lainsäädäntöä yhdenmukaisesti muuttamalla,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Korvataan direktiivin 89/647/ETY liite II oheisella liitteellä.

2 artikla

Edellä 1 artikla ei koske toimivaltaisten viranomaisten antamaa hyväksyntää sellaisille kahdenvälisille uudistamissopimuksille, jotka on hyväksytty ennen tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettavien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten voimaantuloa.

([1]) EYVL N:o 231, 20.8.1994, s. 20 ja EYVL N:o C 165, 1.7.1995, s. 1
([2]) EYVL N:o C 393, 31.12.1994, s. 30
([3]) Lausunto annettu 16 päivänä tammikuuta 1995 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
([4]) Euroopan parlamentin lausunto annettu 16 päivänä helmikuuta 1995 (EYVL N:o C 56, 6.3.1995, s. 79) neuvoston yhteinen kanta vahvistettu 5 päivänä syyskuuta 1995, ja Euroopan parlamentin päätös tehty (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
([5]) EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 14, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 95/14/EY (EYVL N:o L 125, 8.6.1995, s. 23).

3 artikla

1. Niiden jäsenvaltioiden, jotka päättävät käyttää tässä direktiivissä tarkoitettua mahdollisuutta, on saatettava voimaan tarpeelliset määräykset, jotta niiden lainsäädäntö on tämän direktiivin mukainen sen tultua voimaan. Niiden on välittömästi tiedotettava tästä komissiolle.

Jäsenvaltioiden toteuttaessa kyseisiä toimenpiteitä niissä on oltava viittaus tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus virallisen julkaisemisen yhteydessä. Jäsenvaltioiden on määriteltävä, miten tällainen viittaus on tehtävä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tekstit tärkeimmistä lainsäädännöllisistä säännöksistä, jotka ne antavat tämän direktiivin kattamalla alalla.

4 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.*

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille.

Tehty . . .

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE

"LIITE II

KORKO- JA VALUUTTAKURSSISIDONNAISTEN TASEEN ULKOPUOLISTEN ERIEN KÄSITTELY

1. SOVELTAMISALA JA MENETELMÄN VALINTA

Toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella luottolaitokset voivat valita yhden allaolevista menetelmistä liitteessä III lueteltuihin liiketoimiin liittyvien riskien mittaamiseksi. Tähän eivät kuulu korko- ja valuuttakurssisopimukset, joilla käydään kauppaa virallisesti hyväksytyissä pörsseissä, jossa niillä on päivittäiset vakuusvaatimukset, eivätkä sellaiset valuuttakurssisopimukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään 14 päivää tai sitä vähemmän.

2. MENETELMÄT

Menetelmä 1: Markkina-arvopohjainen lähestymistapa

Vaihe a: Arvostamalla sopimukset käypään markkina-arvoon saadaan kaikkien niiden sopimusten jälleenhankintakustannus, joilla on positiivinen markina-arvo.

Vaihe b: Mahdollinen tuleva luottoriski saadaan[1] kertomalla luottolaitoksen nimelliset pääomamäärät tai kohde-etuuden arvot seuraavilla prosenteilla:

TAULUKKO 1

Erääntymiseen jäljellä oleva aika	Korkosopimukset	Valuuttakurssisopimukset
Vuosi tai sitä vähemmän	0 %	1 %
Enemmän kuin vuosi	0,5 %	5 %

[1] Lukuun ottamatta tapauksia, joissa on kyseessä yhdessä valuutassa oleva koronvaihtosopimus, jossa vaihdetaan kaksi vaihtuvakorkoista erää; näissä tapauksissa lasketaan vain käypä jälleenhankintakustannus.

Vaihe c: Käyvän jälleenhankintakustannuksen ja mahdollisen tulevan luottoriskin summa kerrotaan vastapuolen vastaavien erien 6 artiklan mukaisilla riskipainotuksilla.

Menetelmä 2: Alkuperäisen riskin lähestymistapa

Vaihe a: Kunkin sopimuksen pääoman nimellismäärä kerrotaan alla olevilla prosenteilla:

TAULUKKO 2

Alkuperäinen erääntymisaika([1])	Korkosopimukset	Valuuttakurssisopimukset
Vuosi tai sitä vähemmän	0,5 %	2 %
Enemmän kuin vuosi mutta enintään kaksi vuotta	1 %	5 %
Lisäprosentti kultakin seuraavalta vuodelta	1 %	3 %

([1]) Toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella luottolaitokset voivat valita korkosopimuksille joko alkuperäisen erääntymisajan tai erääntymiseen jäljellä olevan ajan.

Vaihe b: Täten saatu alkuperäinen riski kerrotaan vastapuolen vastaavien erien 6 artiklan mukaisilla riskipainotuksilla.

3. SOPIMUKSEEN PERUSTUVA NETTOUTUS (UUDISTAMISSOPIMUKSET JA MUUT NETTOUTUSSOPIMUKSET)

a) **Nettoutusmuodot, jotka toimivaltaiset viranomaiset voivat hyväksyä**

'Vastapuolella' tarkoitetaan tässä 3 kohdassa kaikkia yksiköitä (luonnolliset henkilöt mukaan lukien), joilla on valta tehdä sopimukseen perustuva nettoutussopimus.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat hyväksyä riskiä alentaviksi sopimuksiksi seuraavat sopimukseen perustuvat nettoutusmuodot:

i) luottolaitoksen ja sen vastapuolen välillä tehdyt kahdenväliset uudistamissopimukset, joissa keskinäiset vaateet ja velvoitteet yhdistyvät automaattisesti siten, että sitoumuksen uudistamisen seurauksena määritellään vain yksi nettosumma aina, kun sitoumus uudistetaan, ja syntyy yksi uusi, laillisesti sitova sopimus, joka purkaa aiemmat sopimukset,

ii) muut kahdenväliset nettoutussopimukset luottolaitoksen ja sen vastapuolen välillä.

b) **Hyväksymisehdot**

Toimivaltaiset viranomaiset voivat hyväksyä nettoutussopimukset riskiä alentavina ainoastaan seuraavin ehdoin:

i) luottolaitoksella on sopimukseen perustuva nettoutussopimus vastapuolensa kanssa, minkä perusteella syntyy yksi yhtenäinen, kaikki sopimuksen kattamat liiketoimet kattava laillinen vastuu siten, että jos vastapuoli ei pysty joko maksun laiminlyönnin, konkurssin, selvitystilan tai muun vastaavan syyn takia vastaamaan sitoumuksistaan, luottolaitoksella on oikeus saada tai velvoite maksaa kaikkien vastuun piiriin kuuluvien liiketoimien osalta ainoastaan se nettosumma, joka syntyy tasattaessa markkinahintaiset positiiviset ja negatiiviset varojen erät,

ii) luottolaitos on antanut toimivaltaisten viranomaisten käyttöön kirjalliset ja perustellut lainopilliset lausunnot, joiden perusteella toimivaltaiset tuomioistuimet ja hallintoviranomaiset voisivat asiaa riitautettaessa päättää, että edellä i kohdassa mainituissa tapauksissa luottolaitoksen vaateet ja velvoitteet rajoittuvat i kohdassa mainittuun nettosummaan:

— vastapuolen kotipaikan alueella sovellettavan lain mukaan, ja jos kyseessä on yrityksen ulkomainen tytäryhtiö, myös tytäryhtiön sijaintimaassa sovellettavan lain mukaan

— kyseisiä yksittäisiä liiketoimia säätelevän lain mukaan ja

— sopimukseen perustuvan nettoutuksen mahdollistavan lainsäädännön mukaan,

iii) luottolaitoksella on käytössään tarvittavat menettelytavat, jotta sen sopimukseen perustuvan nettoutuksen oikeudellista pätevyyttä valvotaan siihen sovellettavan lainsäädännön mahdollisten muutosten mukaisesti.

Toimivaltaisten viranomaisten, neuvoteltuaan tarpeen vaatiessa muitten asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten kanssa, tulee olla vakuuttuneita siitä, että sopimukseen perustuva nettoutus on laillinen kaikkien voimassaolevien lakien mukaan. Jos yksikin toimivaltaisista viranomaisista on tähän tyytymätön, sopimukseen perustuvaa nettoutussopimusta ei hyväksytä riskin alentamisena kummankaan osapuolen osalta.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat hyväksyä sopimukseen perustuvan nettoutuksen eri muotoja koskevia perusteltuja oikeudellisia lausuntoja.

Sopimuksia, jotka sisältävät määräyksen, joka antaa osapuolelle, joka ei ole syyllistynyt sopimusrikkomukseen, mahdollisuuden suorittaa vain osan maksuista tai olla maksamatta laiminlyövän osapuolen pesälle, vaikkakin laiminlyövä osapuoli olisi nettovelkoja (irtisanoutumislauseke), ei hyväksytä riskin alentamisperusteeksi.

c) **Hyväksymisen vaikutukset**

i) *Uudistamissopimukset*

Uudistamissopimuksen seurauksena määritelty yksi yhdistetty nettosumma voidaan painottaa kyseisten bruttosummien sijasta. Näin voidaan saada alla mainitut summat sovellettaessa menetelmää 1:

— Vaiheessa a: saadaan käypä jälleenhankintakustannus ja

— Vaiheessa b: saadaan nimelliset pääomamäärät tai arvot,

jolloin on otettava huomioon myös uudistamissopimus. Sovellettaessa menetelmää 2 vaiheessa a voidaan laskea nimellinen pääomamäärä, jolloin on otettava huomioon myös uudistamissopimus; tähän sovelletaan taulukossa 2 annettuja prosentteja.

ii) *Muut nettoutussopimukset*

Sovellettaessa menetelmää 1 vaiheessa a käypä jälleenhankintakustannus nettoutussopimukseen sisältyville sopimuksille voidaan saada ottamalla huomioon sopimuksesta johtuva senhetkinen oletettu nettomääräinen jälleenhankintakustannus. Vaiheessa b yhdistetyt nettosummat voidaan ottaa huomioon ainoastaan valuuttatermiinisopimuksissa tai muissa vastaavissa sopimuksissa, joissa nimellinen pääoma on sama kuin kassavirta silloin, kun saatavat tai maksettavat summat erääntyvät samana arvopäivänä ja samassa valuutassa:

Sovellettaessa menetelmää 2 vaiheessa a:

— valuuttatermiinisopimuksiin ja muihin vastaaviin sopimuksiin, joissa nimellinen pääoma on sama kuin kassavirta silloin, kun saatavat tai maksettavat summat erääntyvät samana arvopäivänä ja samassa valuutassa, nimellinen pääomamäärä voidaan laskea ottamalla huomioon myös nettoutussopimus; kaikkiin näihin sopimuksiin sovelletaan taulukkoa 2,

— kaikkiin muihin nettoutussopimukseen sisältyviin sopimuksiin, jolloin näihin sovellettavia prosentteja voidaan alentaa taulukon 3 mukaisesti:

TAULUKKO 3

Alkuperäinen erääntymisaika[1]	Korkosopimukset	Valuuttakurssisopimukset
Vuosi tai sitä vähemmän	0,35 %	1,50 %
Enemmän kuin vuosi mutta enintään kaksi vuotta	0,75 %	3,75 %
Lisäprosentti kultakin lisäksi tulevalta vuodelta	0,75 %	2,25 %

[1] Toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella luottolaitokset voivat valita korkosopimuksille joko alkuperäisen erääntymisajan tai erääntymiseen jäljellä olevan ajan."

ESITYS NEUVOSTON PERUSTELUISTA

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti ehdotuksensa neuvostolle 28. huhtikuuta 1994 perustamissopimuksen 57 artiklan 2 kohdan perusteella. Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa 16. helmikuuta 1995 sekä talous- ja sosiaalikomitea oman lausuntonsa 14. syyskuuta 1994. Euroopan rahapoliittinen instituutti antoi lausuntonsa 16. tammikuuta 1995.

   Lausuntojen perusteella komissio antoi muutetun ehdotuksensa 10. toukokuuta 1995.

2. Neuvosto vahvisti 5 päivänä syyskuuta 1995 yhteisen kantansa kyseisestä ehdotuksesta perustamissopimuksen 189 b artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

II TAVOITE

Direktiivin tarkoitus on muuttaa luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun direktiivin 89/647/ETY liitettä II. Kyseisessä liitteessä esitetään, miten korko- ja valuuttakurssisidonnaisia taseen ulkopuolisia eriä on käsiteltävä. Direktiivin tarkoituksena on mahdollistaa kahdenvälisen nettoutuksen riskiä alentavien vaikutusten tunnustaminen nykyistä laajemmin toiminnan valvonnassa edellyttäen, että sopimukseen perustuvan nettoutuksen oikeudellinen pätevyys on todettu.

Muutoksissa on otettu huomioon Baselin pankkitarkastuskomitean äskettäiset tätä koskevat työt.

III YHTEINEN KANTA

Yhteinen kanta seuraa pääosin komission alkuperäistä ehdotusta ja siihen on lisätty tiettyjä osia lähinnä tekstin täsmentämiseksi ja selventämiseksi([1]).

Jodanto-osan osalta neuvosto on päättänyt säilyttää komission alkuperäisen tekstin lisäten siihen kaksi uutta kohtaa, joissa

— täsmennetään, että sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja erityisesti tasa-arvoisten toimintaedellytysten takaamiseksi jäsenvaltioiden on pyrittävä siihen, että niiden toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät yhdenmukaisin perustein sopimukseen perustuvat nettoutussopimukset. Näin ollen yhteisessä kannassa on huomioitu Euroopan parlamentin ehdottaman muutoksen N:o 9 asiasisältö (toinen jodanto-osan kohta) (tämä asia sisältyi alun perin liitteen II, 3b kohdan viimeiseen alakohtaan),

— täsmennetään tarkemmin lisäarvojen laskemisen perusteet (jodanto-osan kuudes kohta).

Lainsäädäntötoimien osalta yhteinen kanta ottaa 3 artiklassa huomioon jäsenmaiden mahdollisuuden valita, antavatko ne hyväksyntänsä nettoutussopimuksille.

Direktiivin 89/647/ETY liitteen II korvaavan liitteen osalta seuraavat muutokset on otettu yhteiseen kantaan tekstin täsmentämiseksi:

([1]) Tietyissä kielitoisinnoissa käsitteisiin "contracts for novation and other netting agreements" (suom. "uudistamissopimukset ja muut nettoutussopimukset") viitataan yleiskäsitteellä "contractual netting" (suom. "sopimukseen perustuva nettoutus").

— käsitettä "toimivaltaiset viranomaiset" käytetään Euroopan parlamentin ehdotuksen ja voimassa olevan yhteisön lainsäädännön mukaisesti. Yhteisessä kannassa käsitettä ei kuitenkaan määritellä, koska se on jo määritelty direktiivin 89/647/ETY 2 artiklan 1 kohdassa ja muutettu direktiivin 92/30/ETY([1]) 10 artiklan 3 kohdalla tarkoittamaan "kansallisia viranomaisia, joilla lain tai asetuksen nojalla on valtuudet valvoa luottolaitoksia",

— 2 kohdan menetelmä 1 vaihe b:ssä sekä 3 kohdan c.I alakohdan vaihe b:ssä oleva maininta "laitoksen pääkirjanpito" on poistettu,

— "vastapuolen" määritelmä on lisätty 3 kohdan a alakohtaan. Näin ollen yhteisessä kannassa on huomioitu hieman eri sanamuodossa Euroopan parlamentin ehdottama muutos n:o 5,

— 3 kohdan a.I alakohtaan on lisätty "aina kun sitoumus uudistetaan" sen selventämiseksi, että tätä säännöstä sovelletaan myös niihin sopimukseen perustuviin nettoutussopimuksiin, joissa sitoumus uudistetaan useammin kuin kerran siten, että syntyy yksi ainoa nettosumma kullekin valuutalle ja arvopäivälle edellyttäen, että nettosummat ovat seuraus sellaisesta sopimuksesta, jonka perusteella syntyy yksi uusi, laillisesti sitova, aiemmat sopimukset päättävä sopimus,

— 3 kohdan b.I alakohdassa olevaan luetteloon syistä, joiden vuoksi vastapuoli ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan, on lisätty maininta "muun vastaavan syyn takia",

— 3 kohdan b.I alakohdassa ilmaisu "toteutumattomien voittojen ja tappioiden summan nettomäärä tähän sisältyvien liiketoimien osalta" on korvattu ilmaisulla "kaikkien liiketoimien osalta se nettosumma, joka syntyy tasattaessa markkinahintaiset positiiviset ja negatiiviset varojen erät",

— 3 kohdan b.II alakohdassa on täsmennetty, että lainopillisten lausuntojen on oltava viranomaisten käytettävissä, mutta niitä ei velvoiteta toimittamaan näille. Näin ollen yhteisessä kannassa on huomioitu Euroopan parlamentin ehdottaman muutoksen n:o 7 asiasisältö,

— säädetään, että 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut perustellut lainopilliset lausunnot voidaan laatia kulloisenkin sopimukseen perustuvan nettoutuksen lajin mukaan. Näin ollen yhteisessä kannassa on huomioitu hieman muutetussa sanamuodossa Euroopan parlamentin ehdottama muutos n:o 8,

— 3 kohdan b alakohdan viimeiseen alakohtaan on lisätty "poikkeusvarauman" määritelmä,

— on täsmennetty, että 3 kohdan c.II alakohdan ensimmäisen kappaleen toisessa virkeessä ja toisen kappaleen ensimmäisessä luetelmakohdassa olevia säännöksiä sovelletaan valuuttatermiinisopimuksiin.

Yhteisessä kannassa on lisäksi muutamia puhtaasti teknisiä tai kielellisiä vähäisiä muutoksia.

IV PÄÄTELMÄT

Neuvosto katsoo, että nämä vähäiset muutokset ja selvennykset komission ehdotuksiin ovat direktiivin tavoitteiden mukaisia. Direktiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden laskea oman pääoman vaatimukset tiettyjen liiketoimien osalta tasapainoisella ja joustavalla tavalla soveltaen uusinta kansainvälistä kehitystä pankkivalvonnan alalla.

([1]) EYVL N:o L 110, 28.4.1992, s. 52